

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda, Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, december 30.

A küldöttségek.

Arad, december 29

A miniszter előtt küldöttség tiszteleg. Hogy miért, az mellékes. A miniszter a következő két felelet között választhat:

Az egyik válasz:

Örömmel fogadom kérelmeiket, mert át vagyok hatva azon intenciók helyességétől, amelyek az önök mozgalmát és közérdekű törekvéseit irányítják. Az ügynek teljes megítélése és végleges eldöntése több részletkérdésnek alapos megismerését és a figyelmen kívül nem hagyható körülmények tárgyilagossá elbírálását teszi szükségessé, mindazonáltal legyenek meggyőződve, hogy kérvényüket a legteljesebb jóakarattal fogjuk körülvenni és a benne felhozott, az önök által is jelzett érveket fontolóra vesszük. Nagyon örültem, hogy önöket, ez ügy képviselőit, közvetlenül üdvözölhettem. (Lekhes eljenzés.)

A másik válasz:

Kedves uram, hiába jártak. Ha megtenném, amit kérnek, jogtalan dolgot, igazságtalanságot követnék el, s ezt nincs joguk követelni. Kár is volt deputációval jönni. Elvégre föl tételozhotik rólam, hogy amit megtehettek, megteszem anélkül, hogy deputációval járnak nálam, ha meg nem tehetem meg, akkor hiába ül vasutra az egész vármegye. Képzelmek el, mi történnék, ha minden ügyet másként döntenék el, mihielyt azért egy deputáció jön föl hozzánk? (Zugós.)

Mindakét válasz ugyanegyvet jelent. Az udvarias forma a kérelem elutasításának olyan megszokott, átlátszó módja, hogy a vidéki ember is

tisztán ért belőle. Ugyanazt mondja vele a miniszter, mint a másik válaszsza, amely nem udvariati, de a mindennapos beszéd egyenességébe foglalja be, amit az első diplomatikus finomkodásba rejt. Hogy van hát, hogy az emberek az első választ éljenzéssel fogadják, a másodikkal meg civódni kezdenek?

Hieronymi Károly a szatmáriak küldöttsége előtt a második formát választotta. Vicinálást kértek tőle, s a miniszter minden kerülgetés nélkül kimondta, hogy nem ad, mert a vicinálásra nincs szüksége másnak, mint a vállalkozónak. Az ország pedig nem csupán a vállalkozókért van.

A küldöttség pedig nagy konsternációval fogadta a feleletet, s a disputában, amelyet a miniszterrel kezdett, körülbelül kifejezésre is juttatta az érzést. Érveket nem igen tudtak fölhozni, de mintha azt mondták volna a sok szóban: „lehet, sőt valószínű, hogy a kegyelmes urnak igaza van; de miért kellett nekünk ezt így megmondani?”

S ez az így a miniszteri válasznak ez a módja teszi érdekessé, vitára alkalmassá az ügyet azok számára is, akiket a halmi-bikszádi vasut terve nem érdekel, akik előtt tehát közömbös, hogy igazán szükséges-e ez a vasut. Talán nem is annyira a válasz, érdemel különös figyelmet, (hiszen arra a közelmúltban is volt eset, hogy miniszterek leplezetlen és kö-

nyörtelen őszinteséggel adtak feleletet olyan küldöttségeknek, a kik ez idő szerint meg nem adható valamit kértek,) hanem inkább Hieronyminek az az őszinte nyilatkozata: „minek jött fel egy monstre-küldöttség, hiszen három emberrel is elvégezhetők volna a dolgok.”

A miniszter ugyan a reszortja alá tartozó vasutak érdekei ellen cselekszik, a mikor a jó vidéket le akarja szoktatni arról, hogy deputáció-járóban Budapestre utazzanak. Mennyi vasúti jegy marad megváltatlan, ha ezt a tanácsot megfogadják? De ép ez jellemzi a miniszter objektivitását. Statisztikát kellene összeállítani, hogy évente hány küldöttség megy föl a miniszteriumokba, a küldöttségeknek hány tagja van, ezek a tagok mennyi időt vesztegetnek el az oda- és visszautazással, a tisztelgéssel, a kénytelen téltelenséggel, a melyre a tisztelgés előtt és után kárhozható vannak és — a mi szintén nem jelentéktelen — a tisztelgés alkalmából élvezett szórakozásokban. Ha ez a statisztika megvolna, ha az elmulasztott idő és munka pénzben fölbecsülhető lenne, akkor meglehetne állapítani, hogy a nemzeti vagyon nem egészen apró részét pocsékolja el a küldöttségjárás, — a nélkül, hogy annak ellenértéke valahol föllelhető lenne.

Mi az, a mi a küldöttségjárást indokolhatná? Azt mondhatnák: az érdekeltség tömeges megjelenése külső-

A Levendula bárók.

Irt: Pogány Béla.

Az ugynevezett társaságban nagyon jól ismerik ezt a históriát. Uri vadászatokon, névnapokon és egyéb titulus bibendik alkalmával sokat mesélik. Nevetnek is rajta, élvezik is, mert sok a romantika benne. An, szegény skribler és elvetemedett világfölgörgető, amikor egyszer egészen véletlenül (nyilván a sors haragos szatirájából) odakeveredtem közéjük, egészen más színben láttam az esetet. Nekik kedves pletyka volt, nekem csömört szerző élmélygős komédia. Nem érdemes rá, hogy az ember komolyan foglalkozzék vele, hogy ügyeljen a tollára, csak arra való, hogy épen úgy, mint előttem tették, én is elfeesséjem.

Elzúllott, de az uri szokásokat soha le nem vedlő mágnásokról van szó. Valahogy az uri szokások is a lelki finomságok közé tartoznak. Pedig sok durva és alávaló van közöttük. Soha le nem lehet vetkezni őket. Jártam egy razzán, a Városligetben egy rongyos alakot találtunk. A szemetes ládában turkált s az egész felső testével belehajolt. Amikor azonban igazolásra szólították föl, kifogástalan eleganciával, barbárok, parasztok és zsidók által utánzóhatatlan uri tempóval mutatta be magát. A mi mágnásaink nem voltak ennyire. Szerényen ügynökösködtek, ki könyvből (ennek volt a legundokabb foglalkozása), ki cséplőgépben,

ki meg lóban. Ki Miskoleon, ki Nagyváradon, ki Erdélyben. Sok mindent sajnáltak, sokat busultak. Semmit sem nélkülöztek azonban olyan rettenetes keservesen, mint a levendulaszínű ruhákat, amelyekről valamennyiüket Levendula bárónak nevezték. Mikor a lajta-pataki kastélyban a bába megjelent, akkorra már a kishalonban föl volt halmozva a születendő gyermek kelengyéje. Töméltelen levendulaszínű ruhadarab. Vánkos, pólya, csipke megymás. Az első szoknyácska, amely az első uttörő kísérlet a nemi különbségek eltüntetésére, már levendulás volt. Ilyen maradt a levendula bárók ruhája, az ősi frázis legteljesebb értelmében, a bölcsőtől a koporsóig. Föltéve természetesen, hogy el nem szegényedtek volna. Ez a sors azonban a levendulaszínű családfát a gyökereitől a még rügyezésben levő, gyöngye levélkéig lesújtotta. A kedves, finom és szívhódító levendula szín egyszerűen közönséges kávébarna vá, unalmas kékké és sávir szürkévé fajult. Nem maradt meg semmi más, csak az egykor büszke, ma csufságos Levendula jelző. Még szerencse, hogy mindössze ötven voltak, akik levendulátlan ruhában árulták a gyűlölt könyveket és más haszontalan cókmoikat.

Valamit azonban reméltek. Sorsjegyben, kártyában, asszonyban, lóban bizakodtak. Valamelyik majd visszasegíti őket a nyeregbe, helyesebben a levendula ruhákba. Őszintén szólva még leginkább a kártyában reménykedtek. Menyus, a legidősebb, tele volt nagy lelkesedéssel az imádott múlt visszavivásáért ille-

tőleg. Barbarossza Frigyes nem hihetett úgy a Szentföld meghódításában. Ez a Menyus valahol a Szepességben árulta a cséplőgépeket. Jó üzleteket csinált, de a szent levendulát ügynöki testére nem tartotta méltónak. Pedig tehette volna. A szórakozása mindössze némely jó szivarok élvezésében, legényverő italok nyelésében rejlett. És még egyben. Abban, hogy minden héten gyakorlati utasításokat irt a négy öccsének. Ilyen formán:

Kölyök!

En vén vagyok, nem hallgat rám a szerenese. Pipázom és iszom. Nektek kell hozzá látni, hogy megboszuljuk magunkat a mai gyalázatos állapotért. Játsszatok hát. Minden, ami kezetekbe akad. Játsszatok és nyertek. Kártyán, lovon, asszonyon. Amin jól esik, ami kinek a képehez áll. A sorsjegyeteket megújítsátok. A más bankját is behuzhatjátok, csak a kezetekre ne csapjanak. Mindenekelőtt pedig vegyétek el a más félérnépét. Ha pénze nincs, boszúból, ha pénze van, gyönyörűségéből.

Valami ilyes elvei voltak az öreg Menyusnak. A többi négy Levendula szót fogadott. Vigyáztak a sorsjegyükre, vigyáztak a kezükre, amikor a más bankját behuzták. Sikerük azonban nem igen volt. A bank, amit behuztak, elég volt egy vacsorára, a sorsjegyek pedig semmi módon sem engedelmeskedtek. Az asszonyok? Nos, azok illuziót vesztek, amit csak az igaz, hamisítatlan levendulaszín ruhával lehetett volna visszanyerni. Menyus, a cséplőgép

leg is nyomatékot ad annak a kérelemnek, a melyet a kormány elé adnak. Nos, a minisztertől egyet el lehet várni: hogy a hozzá kerülő ügyekben informálva legyen, s ítéletét ne attól tegye függővé, hogy öten, vagy ötvenen jelentek-e meg előtte a kérelem érdekében. S ha az érdekeltség tömegesen megnyilatkozik, s kifejezésre juttatja valamely kívánságnak általános érdekét, egy értékűnek kell venni, ha az a tömeg akár odahaza, gyűlés formájában ad ennek kifejezést, akár a miniszter fogadó-szobáját töltik meg ennek érdekében. A minisztert különösképen meg nem tisztelik a deputáció-járással, arra, hogy pressziót gyakoroljon, gyöngye ez az eszköz, — hogy büntessen, arra szintelen az aktus, s ha fognak valami nagy embert, aki az ügyet protezsálja, s ha ennek módjában van ez a protezsálás, az megteheti küldöttség nélkül is, — mi célja van tehát a küldöttségeknek?

Néhány év előtt, törvénnyel és rendeletekkel megcsinálták a közigazgatás egyszerűsítését. Aktákból és aktusokból kihagytak mindent, ami udvariassági szólam, cim-tultengés, szükségtelen alázatoskodás és üres forma. Valahogy meg kellene csinálni a küldöttségezés egyszerűsítését, úgy, ahogy Hieronymi mondta és részben megcsinálta: a „monstre-deputációk” helyett menjen föl két-három ember s az őszinte szavakat várjon, nem pedig értéktelen kedvességeket. Meglesz az a haszna, hogy a kiküldöttek mindig tudni fogják, hányadán vannak és az a haszna, hogy akik föl nem mentek, otthon maradnak és dolgoznak.

Minisztertanács. Félhivatalosan jelentik: Ma délelőtt háromnegyed 11-kor a kabinet tagjai minisztertanácskozásra ültek össze, a miniszterelnöki palotában. Az egész tanácskozás 30 percig tartott és valamennyi miniszter részt-

vett rajta. A tanácskozáson a kormány a folyó ügyeken kívül, főképp a bankügy ideiglenes rendezésével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott és azokra nézve teljes megállapodásra jutott.

Ferenc Ferdinánd megnyitotta a delegációkat.

— A trónbeszéd. — Rövid szerkl. —

Távirati tudósítás.

Arad december 29

Csak néhány pernyi időt vett igénybe, míg a magyar trónörökös elmondotta azt a trónbeszédet, melyre napok óta feszült várakozással készült két országnak minden polgára. Ferenc Ferdinánd királyi herceg kimért korlátok között mozgott első közjogi szereplése, a delegációnális ülészek megnyitása alkalmából. De a kik jelen voltak és megfigyelhették azt tapasztalhatták, hogy ennek az embernek előkelő elzárkózottsága és visszavonultsága nem más, mint annak a viszonynak a természetes folyamánya, melyben ő az uralkodóhoz áll. Ezentul azonban mindenkinek véleménye megegyezik abban, hogy meleg és közvetlen kedélye csakhamar megnyeri a vele érintkezőt és a mai rövid szereplés után is igen sokat változott az a felfogás, mely a trónörökösöt rideg és magyargyűlölő színezetben látta.

A kimért határokat nem léphette át mint a király helyettese, de a mi ezen a megjelölt területen belül történt az több volt egy közjogi ceremónia ünnepélyes hidegségénél és etikettszerű ünnepességénél.

A trónörökös első szereplésében nem a közjogi állásnak, hanem a melegségnek ereje vitte el a pálmát.

A magyar és az osztrák delegációk megnyitó üléséről, a melyet ma délután rendkívüli kiadásunkban már röviden közöltük, a következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

A magyar delegáció.

A képviselőház társalgójában gyülekeztek fél tizenkettőkor a magyar delegáció tagjai. Dismagyarok pompás gyülekezete volt; alig néhány frakk vegyült közéje.

Kocsikon és automobilon felhajtottak a Várba, a hol a palota felső négyszögében, az ugynevezett fehér teremben helyezkedtek el. Néhány perccel tizenkettő előtt megjelent köztük Pálffy Miklós herceg diszmagyarban és átvette az urakat a kihallgatási terembe, a hol a trón áll.

A trón előtt félkörben álltak föl a delegátusok. Az udvarnagy átment a szomszéd terembe és megtette jelentését a trónörökösnek.

A főherceg belépett. Lovassági tábornoki egyenruhát viselt, kezében a kalppaggal. Diszkrét éljen fogadta. A trón előtt, fenn az emelvényen megállt a trónörökös. Az udvarnagy, a testőrkapitányok, a kik tegnap érkeztek Bécsből, valamint a közös miniszterek és Khuen-Héderváry a trón körül helyezkedtek el.

(Az elnök beszéde.)

Elölépett Zichy Ágost gróf, a magyar delegáció elnöke és ezzel a beszéddel üdvözölte a trónörökösöt:

Császári és királyi Fenség!

Alig van néhány hete, hogy mint a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tévékenységünket befejeztük. S midőn ma Apostoli királyunk magas parancsa folytán ismét egybegyűltünk, hogy munkásságunkat újra megkezdjük, eljöttünk ő Felsége magas trónja elé, hogy annak zsámolyához letegyük alattvalói hódolatunk és tántoríthatatlan hűségünk kifejezését.

Le fogjuk tárgyalni most is lelkiismeretesen és hűségesen azon előterjesztéseket, melyeket ő Felsége közös kormánya élénk terjeszt, — s szem előtt tartva édes hazánk súlyos anyagi viszonyait — nem fogunk megfedkezni arról sem, a mivel a trón tekintélyének és országunk hatalmi állásának tartozunk.

Egy eseménydus év záródik le. Édes hazánkban a zajló politikai hullámok lecsendesedtek s az ország csendes munkásságban iparkodik továbbfejlődését előmozdítani.

Mezőgazdasági bajok és pénzügyi gondok nehezednek reá s elsősorban szükséges, hogy az ország pénzügyi kezelését rendes kerékvágásba juttassuk.

S midőn most egy új év hajnalpirja emelkedik fel előttünk, az egész nemzet minden

Levendula egy napon fölrandult Budapestre, a cégjénél volt valami dolga. Szeretettel, ünnepléssel fogadták. A cég főnöke nagyszerű üzleti fogásnak minősítette és nem győzte önmagát dicsőíteni, amiért arra a gondolatra jött, hogy mánás-ügynököt tart. Az öreg Levendulát barátjának tekintette és gazdag, előkelő zsidó közé vezette. Menyus báró ilyenformán újra urnak kezdte érezni magát. Jó ételt evett, jó italt ivott és öles szivarokat szítt. Csak a társaság hiányzott. A levendularuhát tehát újra nem lehetett felöltöteni.

Megjelent aztán Gabi, a könyvügynök is. Őt is vitték magukkal a gazdag zsidók közé. Gyémánttól lankadt asszonykezeket csókoltak és az öreg Menyus nem győzött elegendő taktilai utasítást adni a könyves Levendulának. A leányokat ugyan nagyon utálatosaknak találta Gabi, mert azok mindig az irodalomról, színhárról és más szemétről locsogtak, a lovak, agarak nem érdekelték őket. Mindez azonban nem gátolta meg őt, hogy egy zsidó bárónak a leányát el ne bolondítsa és meg ne szoktassa. Az öreg zsidót még pálinkamérő korából Kinnácsorgónak hívták s ez a név a báró címmel való kapcsolatban is népszerűbb maradt ama másiknál, amelyet II. József valamelyik német hivatalnok adott az egyik ösének.

A Levendula-fiúk szíve azonban földobogott, amikor az öreg Menyus a nagy eseményt óriási gaudiummal tudomásukra hozta. Visszatér minden. Minden szép, minden jó, minden zsi. Pali, a legszellemesebb, a combjára ütött és fölördített:

— A levendulaszinü uristen áldja meg a Kinnácsorgó bárókisasszonyt.

Mindnyájan ábrándozásba merültek már. Elképzelték a boldog családi életet. Őt Levendula és egy, csak egyetlen Kinnácsorgó. Egyet pláne ha a gyöngébb nemből való, el lehet viselni. Mondom, már valamennyien ábrándoztak, csak az öreg Menyus dolgozott szorgalmasan. Gondoskodott arról, hogy teljes legyen a botrány. A szöktetési esetet úgy szelenirozta, mint egy Henri Bernstein. Mikor aztán e tekintetben mindent rendben látott, akkor megjelent az öreg Kinnácsorgó bárónál. Az meg volt törve, szomorú volt és még csak nem is káromkodott. Ezt egy kicsit jellemtelennek és undorítóknak találta, de legyőzte önmagát és uri módon fölajánlotta az öcsé kezét, mint elégtételt. Az öreg Kinnácsorgó egy kissit kérte magát, aztán azonban minden rendbe kezdett jönni. Beleegyezett a házasságba és Menyus ingadozó jellemnek tartva az öreg pálinkást hirtelen sürgönyözött a szökevényeknek, akik valahol Soroksár tájékán bujdosnak.

A Levendula-fiúk, ki-ki amerre éppen cipelte a minta-böröndjét, áhitattal gondoltak arra a pillanatra, amikor a fivérük, a boldog Gabi egy öreg pénzeszsák előtt megjelenik, hogy átvegye a pompás hozományt. Sajnos, ennyire nem jutott el a dolog. A boldogságba beleártotta magát egy komisz zsidó fiskális, bizonyos Rozenkranc nevű. Menyuson kívül ő volt az egyetlen, aki megjelent a fiatalok fogadására a pályaudvaron. Menyus virágokrátával, Rozenkranc kutyakorbácsal a kezében. A bárókisasszony abban a pillanatban vette át

a Menyus rózsáit, amikor Rozenkranc viszont a kutyakorbácsot vágta a Gabi arcába. Közben dühös közbeszólásokból meg lehetett valahogy érteni a helyzetet. Rozenkranc fájában rejlt gyávaságát oktan és bamba szerelem győzte le. Ez vitte a vakmerőségre, hogy egy Levendulát inzultáljon.

Másnap az öreg Menyusban megingott a párhaj lovagias voltába vetett hit. Hát hogy lehet lovagias eszköz a párhaj, amikor lehetőséges volt, hogy egy Rozenkranc agyonlőjön egy Levendula bárót? Mindössze ennyi történt a Menyus lelkében. Semmi több. Talán akkor sem tuloznék, ha azt mondanám, hogy Gabiban egy jó pajtását sajnálta. Ez a sajnálat azonban most, a jelen sürgető körülmények között nem lehetett fontos. Most táviratozni kellett rohannia. Palinak sürgönyözött Nagyváradra, aki ott borszékeket kínálgatott a jobb módú családoknak. Ennyi közleni valója volt:

Pali! Gabi párhajban elesett. Bárónőt nem engedhetjük. Jöjj azonnal, neked adom.

Menyus.

Pár óra múlva megjött a válasz, amely teljesen megnyugtatta Menyust és eloszlatta szívéből a fekete gyászt:

Bárónőt imádom, küldj előleget.

Pali.

Az urak, akik nekem elmesélték, eddig mulattak a histórián. A romantikus részek ezután következtek. Azokat majd máskor mondom el.

pillantása koronás királyunk kimagasló alakja felé fordul, ő felé, kit nemcsak saját népei, de Európa minden nemzetei a béke atyjának neveztek el, ő felé, ki magas kora dacára lakadatlanul fáradozik és szüntelen munkásságot fejt ki, hogy minden népeit egyenlő mérvben boldogítsa.

Legyen áldott uralkodása, melyet a Mindenható még számos évekig tartson meg nekünk s mindnyájunk ajkain azon forró imádság epedez, hogy Isten tartsa, Isten éltesse so-kaig Apostoli Királyunkat!

Midőn császári és királyi Fenségedet ezenel hódolattaljesen felkérjük, hogy ő Felségénél ezen érzelmeink és kívánataink tolmácsa lenni kegyeskedjék, engedje meg, hogy az országos bizottság nevében császári és királyi Fenségedet szívünkben üdvözzöljük.

Ha visszapillantunk nemzetünk ezredéves multjára, két jeligét látunk csillogni minden korszakban, két jelge lelkesíti és vezérli a magyar embert — „a hazáért” és „királyért”.

Ezek az érzelmeik erősen gyökereznek bennünk s ez érzelmeikkel fejezzük ki hódolatunkat császári és királyi Fenséged előtt is és szívünk mélyéből éltetjük!

(A trónbeszéd.)

A trónörökös feltette kalpagját és az üdvözlő beszédre ezt válaszolta, papírlapról olvasva:

Azon megtisztelő megbízatásban részesültem, hogy ő császári és apostoli királyi Felségét a mai napon képviseljem.

Ő Felsége Legmagasabb Személyéhez való hű ragaszkodásuk érzelmeit, melyeket az imént kifejezésre juttattak, nem fogom elmulasztani ő Felségének tudomására hozni.

Midőn önöket a hatáskörüknek fentartott fontos tevékenység kezdetén ő Felsége nevében üdvözlöm, mindenekelőtt Legmagasabb igaz meglegedését hangsúlyozom a fölött, hogy a külügyi viszonyok minden irányban örvedtesen alakulnak. Szövetségeire támaszkodva és az összes hatalmakkal való jó viszonyánál fogva a monarchia jövőre is nyomatékka fogja folytatni eddigi sikeres törekvéseit a béke fentartására és szilárdítására.

A hadügyi kormányzatnak a hadseregrevonatkozó szükséglete a mult évhez képest növekedést mutat, mely az egyes költségvetési tételek régóta kívánatos helyesbítését célozza.

A haditengerészetnek viszont nagyobb összegek engedélyezésére van szüksége a végből, hogy valamennyi többi hatalomnak ez irányu előkészületeire való tekintettel, megmaradhasson feladata magaslatán.

Ez a hitel azonban nemcsak a haditengerészet harc-képességét fogja növelni, hanem gazdasági hasznót is hozand.

Ő császári és apostoli királyi Felsége megbízásából kipróbált belátásuk és hazafias buzgalomuk iránti Legmagasabb bizalmának kifejezést adva, munkálkodásukhoz s legjobb sikeret kívánom és teljes szívből üdvözlöm önöket.

(Beszélgetés az elnökkel.)

A trónörökös válasza után dörgő éljenzés hangzott fel, amely láthatóan kellemesen érintette a királyi herceget. A trónörökös ezután igen jó kedvvel fordult Zichy Ágost grófhoz, a delegáció elnökéhez, majd Láng Lajoshoz, a delegáció alelnökéhez, akiket hosszabb megszólításával tüntetett ki. Ezután meghajtotta magát és visszavonult lakosztályába.

A fogadás mindössze tíz percig tartott. A delegátusok ezután feliratkoztak a királyi herceg lakosztályának egyik termében levő látogatási iven. A trónörökös Zichynek ezt mon-
dotta:

— Nagyon örültem, hogy eljöhettek.

— Fenséges uram, mi is nagyon örvendünk, hogy közénk jönni kegyeskedett és a személyes érintkezésre alkalmunk nyílt.

A trónörökös ezután Zichyvel Fiume kormányzásáról, Póláról, majd a gróf családi dolgairól beszélgetett. Láng Lajost, mint fégi ismerősét köszöntötte. Nagyon szíves hangon diskurált vele is, főleg családi ügyekről. A trónörökös általában mindazokkal, akiket megszólított, a legszívesebb hangon diskurált. A magyar nyelvben való jártassága és jó kiejtése kellemes feltűnést keltett.

Az osztrákok fogadása.

Délelőtt negyed tizenkét órakor fogadta a trónörökös az osztrák delegátusokat, akik az Akadémia-utcai osztrák házból vonultak föl a Várba. Előzőleg Baerenreither ismertette a trónörököshöz intézendő üdvözlő beszédet. A fogadás a már ismertetett szertartások közepette folyt le. A delegátusok legnagyobb része frakban jelent meg.

Amikor a trónörökös belépett a terembe és az emelvényen a trónszék előtt helyet foglalt, Baerenreither elnök üdvözlő beszédet intézett hozzá.

A királynak és a trónörökösnek üdvözlése után kijelenti, hogy a birodalom népei a királyt a béke és a békés munka védelmezőjeként üdvözlük és tudják, hogy ő is szívesen venné, ha a béke áldásai a folytonos fegyverkezés nélkül is biztosítva volna. Miután azonban az országok mostanában minden erejükkel egymást tulszurnyalni igyekeznek, a monarchia sem maradhat vissza; nehogy tekintélyét, befolyását és saját biztonságát kockára tegye. Éppen ezért a delegáció az általánosságban már kilátásba helyezett jelentékeny emelését a hadügyi követeléseket lelkiismeretesen fogja megvizsgálni, hogy a monarchia nemzetközi állásának követelményei az ország teherviselési képességével arányban legyenek. A delegáció a király békeszeretetétől áthatva fogja ezt a munkáját végezni.

Ferenc Ferdinánd trónörökös, amint a hocholás és zsviőzés lecsendesedett, felolvasta ugyanazt a trónbeszédet, melyet a magyar delegációban is elmondott.

(Az elnökök megszólítása.)

Budapestről jelentik: Általánosán feltűnt, hogy a trónörökös a fogadásra kitűzött időnél éppen egy negyedórával később érkezett a terembe és így a fogadás mintegy 15 percet készt. Tizenegy óra lett, egymásután multak a percek és a trónörökös nem jött. Az osztrák delegátusok bizonyos idegességgel vártak. Végre negyed tizenkettőkor belépett Ferenc Ferdinánd. Néma főhajással fogadták. A trónörökös elfoglalta helyét a trón előtt és belekezdett az olvasásba. Az első szavakat alig lehetett hallani. Látható izgatottság vett erőt a királyi hercegen az olvasás kezdetekor. A második mondatnál már tisztán esendült meg a hangja. A fogadás után odalépett Bernreutherhez a delegáció elnökéhez:

— Hogyan állanak a német-cseh tárgyalások? — kérdezte Bernreuther felett. A trónörökös csodás tájékozottságot mutatott. Meglátszott rajta, hogy ismeri a kérdést minden részletében.

— Reméljük a legjobbakat, fejezte be a trónörökös.

Ezután Glombinszkyhez a delegáció alelnökéhez fordult a királyi herceg:

— Hallo, hogy a helyzet ismét válságosra fordult, mondotta.

— Igen fenség, volt a válasz, de azt hi-

szem, hogy kölcsönös jóakarattal segíteni lehet majd a dolgon.

A trónörökös még Krakkó és Lemberg iránt érdeklődött, azután elbucszott. A fogadás ezzel véget ért.

A báró ur.

— Szélhámos áltengerésztiszt. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 29.

A szegedi rendőrség egy kisebb kihágásból kifolyólag keres egy embert, akinek azonban valószínűleg nagyobb szélhámosságok is terhelik a lelkiismeretét.

Ennek az évnek az elején történt, hogy egy nagyon csinos urileány, aki a Valériatéren irodai alkalmazásban van, megismerkedett egy tengerész-kadéttal. Az ifju lovag Lackner J. G. Antoniusz bárónak mutatkozott be és roppant érdekes dolgokat mesélt el. A leány megtudta, hogy Antoniusz bárónak óriás birtoka van Szőregen, nagy jövedelemmel bír és fontos szerepet tölt be a politikai életben is.

Az ismeretségből lassankint szerelem lett, a „báró” urnak talán nyilatkozni is kellett volna, amikor azután a leány részére távirat érkezett Szőregre, amelyben ez állott:

Antoniusz lebukott a lováról. Meghalt.

A megismerkedés és a halálhír közötti időben azonban sok érdekes dolog történt s amelyekről a Papp Menyhért szegedi rendőrtisztviselőnél lévő levelekből lehet tudomást szerezni. Antoniusz lovag megható sorokban — tele helyesirási-hibákkal — vallotta be mind-egyikben lángoló szerelmét, verseket is írt olyanokat, amelyek valamelyik jobb poétánk versei között feltétlenül feltalálhatók. Néha utazott is, ilyenkor gyönyörű anzikszokat küldött szíve választottjának. Abbáziai, fiumei levelező-lapok érkeztek Szegedre, csak hogy azokon a szőregi postahivatal bélyegzője volt olvasható.

Ha a „báró ur” távol volt, olyankor a „szőregi uradalom főjegyzője” Pásztay Béla írt a nevében és kérte a leányt, hogy leveleit neki küldje el, majd ő továbbítja azokat.

Két héttel ezelőtt azután Pásztay Béla főjegyző ur gyászszegélyű levelet írt a leánynak. A levélhez mellékelve volt a „Neues Politisches Volksblatt” című budapesti lap címlapja, amelyen egy lóverseny látható, ahol az egyik lovas lebukik a lóról. A levélben — a melyet a fenn említett távirat előzött meg — Pásztay azt is megírta, hogy valószínűleg a báró, mert ő volt a szerencsétlenül járt lovag, öngyilkosságot követett el — reménytelen szerelem miatt.

A báró ur nem halt meg. El ő most is és most is jogosulatlanul tengerészszázalós egyenruhát hord. Egyáltalában nem báró, ellenben fia egy nagyon tisztességes szőregi skatulyakészítőnek és Lackner Gézának hívják. Szegeden járt realiskolába, de onnan kimaradt és azóta ugylátszik szélhámoskodik, Budapesten is járt, ott a Dálnok-utca 20. számú ház első emeletén 13. ajtó alatt lakott. A Pásztay Béla „főjegyző” ur legkevesbbé főjegyző, ellenben szabóinas Szőregen a nevelőapjánál.

A rendőrség most mindkettőjüket keresi, mert azt hiszi, hogy más szélhámosságokat is követtek el.

Felmentett ügyvédek.

(Az aradi törvényszék ítélete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 29.

Az aradi kir. törvényszék büntügyi tanácsa ma folytatta a hamis tanuzás büntetével vádolt Morár Valér dr. és Kurtucz Kornél dr. büntügyét. A tárgyalást este hat órakor befejezték és a bíróság ekkor meghozta ítéletét. A bíróság Morár Valér dr.-t és Kurtucz Kornél dr.-t nem találta bűnösnek és ezért őket az ellenük emelt vád és következményei alól felmentette.

Az ítélet ellen az ügyész felebbezést jelentett be.

A mai tárgyalást Bittó elnök reggel kilenc órakor nyitotta meg.

A mai tanuvallomások.

Az első tanu Plesch György berzovai tanító, aki solymosi tanító korában naponként megfordult volt Morár dr. irodájában, tudja, hogy Morár dr. közvetített kölcsönöket a Lipovana takarékpénztár részéről és tudja, hogy egy alkalommal, amikor Koch Péter is jelen volt, Morár dr. 500 koronát adott át készpénzben az öreg Vaszi Szavunak. Erről állították ki a váltót.

A védelem ezt a tanut annak a bizonyítására produkálta, hogy igazolást nyerjen az, hogy a pénzkölcsönzés tényleg megtörtént és hogy nem való az a vádbeli állítás, miszerint Morár dr. a váltót jutalom fejében kapta a szerződés elkészítéséért.

Kantár Petru, aki a kérdéses szerződést Vaszi Flore gyanánt írta volna alá, azt vallja, hogy az egész dologról nem tud semmit, ő nem szerepelt eladóként, nem is járt Morár dr. irodájában. Vaszi Flore alaptalanul vádolta meg őt hamisítással és ellene az eljárás meg lett szüntetve. Nem igaz az sem, hogy jelen lett volna, mikor Vaszi Szavu az Eibenschütz Mór által felvett nyilatkozatot megtette.

A tanut szembesítik Vaszi Floreval, de megmarad vallomása mellett.

Kantár Zsiván emlékszik, hogy 8-10 év előtt téli időben valami peres ügyből kifolyólag járt Morár dr.-nál Radnán. Ekkor az irodában találkozott Vaszi Szavu és Floreval és az ifju Vaszi az ő kérdésére azt mondta, hogy az apjával eljött szerződést csinálni. Arra azonban nem tud felvilágosítást adni, hogy a szerződést tényleg megcsinálták-e vagy sem, mert ez a belső irodában történt.

Szembesítés után is megmarad vallomása mellett.

Fikker dr. ügyész kéri a tanu megesketésének mellőzését, mert a való megvallásával önmagát büncselekménnyel vádolná.

Fischer Jenő dr. kéri a tanu megesketését, mert a tanu ellen a bünvádi eljárás jogerősen meg lett szüntetve és a büncselekmény elévült, nincs ok tehát arra, hogy a tanu ne az igazat adta légyen elő.

A bíróság a kérdésben határozatát későbbre halasztja.

Bugar Juon kaprucai földmives azt adja elő, hogy vagy tíz év előtt ugy téli időben feleségének valami telekkönyvi ügyében bement Radnára Morár dr.-hoz. Ekkor az irodában két embert látott, az egyiket Szavunak, a másikat Florenak szólította az ügyvéd. Innen gondolja, hogy ez lehetett a két Vaszi. Ezeket az embereket azelőtt nem ismerte, de feltűnt neki, hogy a fiatalabbiknak dudorodás van a jobb szeme felett. Bugar szembesítés után is megmarad álláspontja mellett.

Elnök a megesketésre vonatkozólag indítványt kér.

Vita az eskü körül.

Ügyész: Kérem a tanu megesketését.

Janku dr.: Kérem a tekintetes törvényszéket, méltóztassék a tanu megesketését mellőzni, mert nyilvánvaló, hogy nem mond igazat. Bizonyítja ezt már az a körülmény, hogy 11 év után egyszeri látásra pontosan fel tud ismerni egy embert, akit azelőtt sohase látott. Vallomása oly kézfoghatólag nem felel meg a valóságnak, hogy okvetlenül hamis eskübe kergetné be a bíróság. Kérem a megesketés mellőzését.

Fischer Jenő dr.: Igazán esodálom, hogy a bíróság megengedi Janku dr.-nak, hogy oly kérdésben szólaljon fel, amely tisztára a vád képviselőjére tartozik. A vádat az ügyész ur kizárólagosan képviseli és a magánfél képviselőjének nincsen joga indítványokat tenni abban a tekintetben, hogy megeskettessen-e valakit a bíróság vagy sem. Én nem állhatok két vádlóval szemben. Kérem Janku dr. indítványát elutasítani.

Bittó elnök: A bíróság elrendeli a tanu megesketését.

Janku dr.: Felebbezést jelentek be.

Fischer dr.: Ehhez nincs joga, ha az ügyész ur nem felebbez.

Bittó elnök: Hivatalból visszautasítjuk a felebbezést.

Janku dr.: Felfolyamodást jelentek be.

Hogy készült a nyilatkozat.

Simon Jenő aradi ügyvéd a következő tanu. Elmondja, hogy 1901. tavaszán a radnai járásbírószágon találkozott Vaszi Floreval, aki elpanaszolta, hogy kiforgatták vagyonából és megbízást adott neki a törlési per megindítására. Huzamosabb időn át képviselte Vaszit, úgy a polgári, mint a büntető perben. A polgári pert mind a három fórumon elvesztették.

A védő kérdéseire elmondja, hogy ő készítette annak a nyilatkozatnak a fogalmazványát, melyben az öreg Vaszi Szavu az ismeretes kijelentéseket tette. Ezt a fogalmazványt átadta Vaszi Flórenak. Hogy azontul mi történt vele, nem tudja.

Mócz Péter szembesítése következett ezután Avrameszku dr.-ral. Avrameszku a szemébe mondja, hogy igenis járt az ő irodájában és elmesélte neki, hogy Kovacevics hamis tanuzásra akarta bírni. A tanu tegnapi vallomásával ellentétben beismeri ugyan, hogy járt Avrameszkunál, de tagadja a szájába adott kijelentéseket. Ő csak annyit mondott, hogy idézést kapott Kovacevics egyik ügyében, pedig arról neki semmi tudomása nem volt.

Lazareszku Vaszilie azt vallja, hogy mintegy tíz év előtt, téli időben egy délelőtt bement Morár dr.-hoz Radnára. Az irodában ott találta Vaszi Szávut és Flóret, azonkívül Kantár Zsivánt. Vaszi Flóretől megkérdezte, mi járatban vannak, mire ez azt felelte, hogy a vagyont át akarja adni az apjának. Láta is, hogy ezek Morárral beszéltek. Ezután Kurtucz dr.-ral és Vaszi Flóreval együtt mind a hárman elmentek a telekkönyvhöz, ahol neki is dolga volt. Mikor visszatértek az irodába, már csak az öreg Szávut találták ott.

Jocin Nika lényegtelen vallomása után a bíróság a tanuk megeskétése tárgyában határozathozatalra vonul vissza. A bíróság Vaszi Flóret, Komlosán Pétert, Lazareszku Vasziliet és Mócz Petrut megesketti, a két Kantár megesketését mellőzi, ami ellen a védő semmisségi panaszt jelent be.

A délutáni tárgyalás.

Délután háromkor nyitja meg Bittó elnök a folytatódó tárgyalást. Felolvassák az időközben elhunyt Nuczu János és Komlosán

Dóme vallomását. Felolvassák ezenkívül az aradi ügyvédi kamara ítéleteit a Morár dr. elleni fegyelmi ügyekben. Ezekből kitűnik, hogy a kamara csak hanyagság, mulasztás, botrányokozás miatt bírságolta meg Morár Valér dr. Felolvassák a Morár dr. ellen folyt bünvádi eljárások iratait, melyekben részint az ügyesség szüntette meg az eljárást, egy ízben pedig a törvényszék mentette fel Morárt.

A védő ezután hét rendbeli bizonyításkiégészítést indítványoz, ezt azonban a bíróság elutasítja.

A perbeszédre kerül a sor.

Fikker Károly dr. ügyész rövid vádbeszédben a tárgyalás során felmerült bizonyítékok alapján kéri a vádlottakat hamis tanuzás büntetében bűnösnek kimondani és őket megítélni.

Janku Kornél dr. 1390 korona 20 fillérben számítja fel felének kárigényét.

Ezután Fischer Jenő dr. mondotta el védőbeszédét, amelyben a terhelt tanuk vallomásait cáfolgatta és a bizonyítékok hiányát igyekezett kimutatni.

Az ítélet.

A perbeszéd elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és mintegy félórás tanácskozás után a következőképen ítelt:

— Az aradi kir. törvényszék mindkét vádlottat a büntetőtörvény 326. §-ának 2. bekezdése alapján a vád és következményei alól felmenti, a felmerült költségeket pedig a kir. kincstár terhére utalja.

Az ítélet indokolása az, hogy a bíróság a megtartott főtárgyalás során nem talált elfogadható bizonyítékot arra nézve, melynek alapján a vádlottakat bűnösnek mondhatta volna ki. A tanuként szerepelt Vaszi Flóre sértett vallomását nem vehette figyelembe a bíróság, mert érdekelt és épp. így érdekelt Komlosán Péter is, aki vele közeli rokonságban van. A Vaszi Szavu által tett nyilatkozatot a bíróság nem fogadta el az elítélés alapjául, mert nem merült fel semmiféle bizonyíték arra vonatkozólag, hogy a nyilatkozat valóságot tartalmaz-e. Simon Jenő vallomásából nem látszik kizártnak, hogy ez a nyilatkozat Aradon készült és hogy úgy vették rá az öreg és beteg Vaszi Szávut annak aláírására. Kovacevics György vallomását szintén valónak kellett elfogadni. A bíróság tehát nem talált megnyugtató bizonyítékot arra nézve, hogy akkor, amikor a szerződést kötötték, Vaszi Flóre helyett Kantár Petru szerepelt volna eladóként.

Az ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be, melyhez Janku dr. is csatlakozott, a vádlottak és a védő az ítéletben megnyugodtak.

TANÜGY.

(—) Az Aradi Tanítótestület Segélyalapja január hó 7-én szombaton délután fél 5 órakor a Kazinczy-utcai fiúiskola rajztermében tartja meg rendes évi közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Kezelőbizottsági elnök jelentése. 3. Pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. A jelentésekben foglalt előterjesztések tárgyalása. 5. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt a titkárhoz írásban beterjesztendők. 6. Tisztujtás.

(—) Az iskolaszék ülése Arad város községi iskolaszéke december hó 30-án pénteken délután 4 órakor a városház emeleti kistermében újból ülést tart, mert a mára hirdetett ülést a tagok részvétlensége miatt nem lehetett megtartani.

A trónörökös Budapesten.

Távirati tudósítás.

Arad, december 29.

Reggel háromnegyed nyolctól délután fél három óráig időzött *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a magyar fővárosban. Kivánságához képest elmaradt minden dísz és pompa, mely a hatalmas ország jövődó uralkodójának érkeztek kijáma, de a külső fényességek nélkül is a főváros népe meleg és szeretetteljes ünnepeléssel vette körül.

Fővárosi tudósítónk a következőkben számol be a nevezetes eseményről:

A nyugati pályaudvaron.

Reggel hét óra. A ködpáros derengő szürkületben a nyugati pályaudvar gázlámpái még égnek. Lassu, egyenletes trappban négy üres udvari hintó érkezik. Két aransárga díszfogat és két széles fekete landauer. Mindegyik elé két-két pompás hótiszta teliér szürke befogva. Az udvari fogadóterem bejáratánál rendezkednek el az udvari fogatok. *Stollhof* udvari abrakmester rendezi őket.

A pályaudvaron a rendes mindennapi forgalom. Csak az udvari fogadóterem fényes kivilágítása és a bejárója előtt díszegyenruhában posztoló féltucat rendőrlégy a hirdetői a fejedelmi vendég érkezésének.

A pályaudvar belső perronján néhány utas, egy pár kíváncsi és számos hírlaptudósító várják a vonat érkezését. A rendre *Schmidt* és *Gersich* felügyelők vezetése alatt huszonegy közlegény őrökdi.

A rendőrség általában igen előzékenyen és tapintatosan viselkedik a kevésszámú érdeklődő közönséggel szemben. A trónörökös elhárított minden hivatalos színezett fogadtatást és ezért a közlekedés az udvari váróterem bejárata körül is teljesen szabad és fesztelen.

Negyednyolc órakor érkezik a peronra *Boda* Dezső főkapitány.

Egyszerű fekete szalonkabát van rajta. Fején cilinder. Barátságosan üdvözlő a váróterem előtt álló *Daróczy* Rezső államvasuti főfelügyelőt, a nyugati pályaudvar állomási főnökét és a jelenlévő hírlaptudósítókat.

A váróteremnek a Váci-körut felé eső bejárója mellett fényképező gép van fölállítva és előtte egy mozi-fényképész várja azt a ritka alkalmat, hogy a trónörökös budapesti tartózkodásáról készíthessen fényképfelvételeket.

A főkapitány a kellemes melegre fűtött udvari váróterem bejáratában helyezkedik el. Az ajtó előtt pedig egy udvari vadász. Elég rokonszenves külsejű, tipikus cseh arc.

Egy postatiszt hozzá lép és vörös borítékban újságlapot nyújt át neki. A vadász az oldalzsebébe dugja az újságot.

Megkérdezem a vadászt, miféle lap ez.

— Das ist der „Pester Lloyd“, — feleli. — Seine kaiserlich Hoheit liest frühzeitig das Blatt, — tette hozzá.

A megérkezés.

Közben két rendes vonat érkezik a pályaudvarra.

Az egyikből *Herczeg* Ferenc, a kiváló író és országgyűlési képviselő száll ki, aki Vácra rendes lakhelyéről érkezett feleségével. Amikor értesültek a hírlapíróktól, hogy a trónörökös várják, hozzájuk csatlakoztak.

A második vonatról *Kálmán* Gusztáv kereskedelmi államtitkár lép ki. Üdvözlő egyik másik újságíró ismerősét és sietve elhagyja a perront.

Most jelzik a bécsi személyvonatot. A peron közönsége feszült érdeklődéssel kémleli a vonat érkezését.

Pontban háromnegyed nyolckor lassu menetben berobog a tizenkét kocsiból álló vonat, melyet a 3622. számú mozdony visz. A kocsisorban a harmadik az a szalonkocsi, mely a trónörökös, a magyar szent korona várományosát, a főváros közönségének szívesen, de ritkán látott vendégét hozza. A szalonkocsi az udvari váróterem nyitott szárnyajtói közvetlen közelségében áll meg. A trónörökös a szalonkocsi ablakánál áll. Alakja már messziről kiemelkedik környezetéből.

A vonat megállott. A szalonkocsihoz kapcsolódó hálókocsi hátsó részén állva, fedetlen fővel *Károcsy* Jenő gróf belső titkos tanácsos köszönti a trónörökös, aki katonás szalutálással viszonzta a köszöntést.

Amint a fenség a perronra lép, azonnal észrevehető, hogy legalább két fejjel magasabb a nyomában baktató szárnysegédénél *Rummerskirch* báró ezredesnél.

A trónörökös viruló színben van és jókedvű.

Az udvari váróterem bejárata felé haladva, körültekint a perronon és igen barátságos mosolyal viszonzja a közönség és hírlaptudósítók néma üdvözlését.

Ismételten szalutálva a váróterem küszöbén álló főkapitányhoz lép. Barátságosan kezét fog vele s katonásan megáll előtte.

A főkapitány üdvözlő szavakat intéz a trónörökös felé.

Ferenc Ferdinánd őfensége néhány pernyi beszélgetésbe bocsátkozik *Boda* főkapitánnyal.

— Ugy látom — mondta a trónörökös a főkapitánynak — hogy önöknél példás rend van, ugyebár?

— Parancsára, királyi fenség.

Már mikor a főváros határához érkezett a vonat — folytatta *Ferenc Ferdinánd* — észrevettem, hogy Budapesten most nagyban folytak az új építkezések. Örömmel látom, hogy ez a szép város állandóan fejlődik.

— Erősen építkeznek, királyi fenség — válaszolta *Boda* — hogy a lakásinségen segítsenek.

— És főkapitány ur hogyan érzi magát?

A főkapitány mélyen meghajolt s ezzel a társalgás közte és a fenség közt véget ért. A beszélgetés végétével a hírlaptudósítók előtt a főkapitány azt a kijelentést tette, hogy a trónörökös meglepően tiszta és kifogástalan magyar kiejtéssel társalgott vele.

A bevonulás.

A díszes udvari fogatban a trónörökös oldalán *Rummerskirch* báró szárnysegéd foglalt helyet.

Senki más, a hat tagból álló szolgáló személyzetet kivül, az udvari személyzet közül, nem volt senki a trónörökös kíséretében. A három udvari fogat üresen követte a trónörökös kocsiját.

A pályaudvar előtt ezidőben már szépszámu közönség gyűlt egybe, a mely a pályaudvarról kiborgó trónörökös lelkes éljenzésekkel üdvözölte. *Ferenc Ferdinánd* a legbarátságosabban köszöntötte a lelkesen tüntető közönséget.

A fogat ezután a Váci-köruton haladva, a Fürdő-utcan át a Lánchidhoz került, ahol ismét a közönség sorfala üdvözölte a trónörökös.

Budán az alagut előtt és az *Albrecht*-uton szintén feketéllett a kíváncsi tömeg. Mindenütt lelkes ünneplés tárgya volt *Ferenc Ferdinánd* főherceg, a magyar trón várományosa, akit minden hivatalos ünneplés mellőzésével, de szívből fakadó rokonszeny tüntető megnyilvánulás külső jeleivel fogadott Budapest közönsége...

A várban.

A trónörökös a budavári várpalota *Krisztina-téri* szárnyának előcsarnokában *Pálffy* Miklós herceg magyarországi udvarnagy fogadta.

Kivüle még ott voltak *Nepalek* udvari tanácsos, udvari szertartásigazgató, *Roth* várkapitány, *Niss* udvari biztós, *Kanter* pápai prelátus és *Demény* udvari káplán. A trónörökös a megjelentek mindegyikét megszólította és azután visszavonult lakosztályába.

Reggel háromnegyed 9 órakor a trónörökös a várpalota kápolnájában csendes misét hallgatott, melyet *Kanter* Károly pápai prelátus celebrált. A trónörökös a mise alatt az oratóriumban foglalt helyet.

A miniszterelnök a trónörökösnel.

A miniszterelnök ma délben a delegáció megnyitása után kihallgatáson jelent meg a trónörökös előtt. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A miniszterelnök az audiencián a trónörökös Budapesten üdvözölte. A kihallga-

tás rendkívül szívélyes volt. A trónörökös több aktuális politikai kérdést intézett a miniszterelnökhöz és nagyon alapos tájékozást mutatott. A kihallgatás folyamán felemlítette a hadsereg kérdését és kiemelte, hogy amennyiben Magyarország a monarchiának és a hadseregnek a jövődó véderőtörvényben mindazt meg fogja adni, ami a monarchia nagyhatalmi állásának és a hadsereg hadi készségének elengedhetetlen kelléke, úgy Magyarország ebben az esetben nagy tekintélyt és politikai presztízst nyert, mely az utóbbi évek folyamán némi csorbát szenvedett, ismét vissza fogja nyerni. Reményteljesen tekint a jövődó elé.

A trónörökös *Bienerth* báró osztrák miniszterelnököt is hosszabb kihallgatáson fogadta.

A trónörökös elutazása.

Budapestről jelentik: Délután két óra tájban a nyugati pályaudvar a szokottnál is mozgalmassabb képet mutatott. Rengeteg utas várakozott a gyorsvonatra, köztük a nemzetközi utakra indult magyar football csapat tagjai is. Kivonult egy csomó rendőr is, de tulságos sok dolguk nem akadt. Ot-hat rendőr a trónörökös termes kocsija elé állott, hogy rendet teremtsen, de az utasok nem igen respektálták őket, mert elterjedt a híre, hogy a trónörökös nem nagy barátja a tulságos ünneplésségnek. Az udvari szalonban *Boda* Dezső rendőrkapitány várakozott a trónörökösre. Az udvari fogat, mely a trónörökös és *Rummerskirch* báró szárnysegédet hozta, néhány perccel fél három előtt érkezett meg az indulási oldal bejárója elé. Amikor az utasok hatalmas tömege megpillantotta a királyi herceget, harsány éljenzések zúgott fel. A trónörökös mosolyogva szállott ki a kocsiból és besietett az udvari váróterembe, ahol *Boda* főkapitánnyal beszélgetett a vonat indulásáig. Az ajtóban egy díszruhás rendőr állott és sisakja feltűnt a főhercegnek:

— Mióta hordanak sisakot az ön rendőrei? kérdezte. Ha jól emlékszem még tavaly kis kerek kalap volt a fejükön.

A főkapitány megmagyarázta, hogy tavasz óta viselnek új egyenruhát. Ezután más dolgokra terelődött át a szó. A trónörökös lebilincselő modorban társalgott és folyton böltingatott a fejével. *Daróczy* Rezső állomásfőnök jelentette, hogy a vonat indulásra készen áll. A trónörökös a főkapitány kíséretében a pályaudvarnak perronján várakozó utasok sorfala között ment kocsijáig. Utközben minden köszönetre szalutált és az éljenzésre meghajtott a fejét. Még nem ért el egészen a szalonkocsiig, mikor a tömeg első sorából egy napbarnított arcú, fekete bajuszu férfi köszöntötte. A főherceg már elhaladt volt; amikor észrevette. Ugy látszik, valami régi ismerősre bukkant, mert visszanézett és mosolyogva intett felé a fejével. Néhány szót váltott még *Daróczy*val, aztán nyájasan kezét szorított vele és a főkapitánnyal és felszállott a kupéba. A termes kocsi belsejében előbb még meghallgatta a lakáj jelentését.

Mikor a vonat megindult, ismét harsány éljenzések hangzott fel. Mindenki meglepette a kalapját, *Boda* és *Daróczy* mélyen meghajoltak. A főherceg, akinek az üdvözlés láthatóan jól esett, a kocsi belsejéből a homályos üvegablakhoz lépett és mosolyogva szalutált mindaddig, amíg csak a vonat el nem hagyta a pályaudvart.

MULATSÁGOK.

(=) Szegénytanulók bálja. Nagy előkészületek előzik meg a szegénytanulókat segélyező egyesület idei bálját, melyet február negyedikén tartanak meg a Fehér Kereszt-szállóban. Az egyesület érdemes elnöknője, úzv. *Hausser* Károlyné ezredesné azzal a lelkes gárdával, mely nehéz munkájában segédkezik, mindent elkövet, hogy a bál minden tekintetben fényesen sikerüljön. Az estélyt műsor fogja bevezetni, melynek összeállításán most fáradozik *Hausser* ezredesné.

A szerelmes betörő.

— Ongyilkosság a fiumei pályaudvaron. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

A napokban hirt adtunk arról, hogy a budapesti betörővilág egyik hírhedt alakja Soós-Vellesz József Fiumében ongyilkosságot követett el. Most néhány napja derült csak ki, hogy az ongyilkosságnak különös, érdekes részletei, illetve előzményei vannak.

Soós-Vellesz Józsefet betörésekért, lopásokért a soproni törvényszék tíz évi fegyházra ítélte annak idején s a büntetését a soproni törvényszék fogházában töltötte le. Ez év december hetedikén szabadult ki a híres betörő. Szülővárosába, Győrbe utazott, ahol azonnal jelentkezett a rendőrségen. Ott bűnbánó arccal kijelentette, hogy ő megkomolyodott, meggondolta a dolgot, szakítani akar eddigi életmódjával, a jó utra akar térni, ismét bejutni a becsületes emberek közé. Soós-Vellesz ilyen bevezetés után munkakönyvet kért, bevallása szerint mint pincér akarja kenyerét megkeresni. A győri rendőrségen hitelt adtak a bűnbánó mesének, s oktató, helyeslő szavak kíséretében kiadták neki a munkakönyvet.

Alig hogy Soós-Vellesz betette a lábát Győrbe, megkezdődtek a betörések, bolti tolvajlások. Nap-nap után megismétlődtek ezek. A rendőrség tehetetlenül állott a büntettekkel szemben. Jóllehet tudta, hogy Soós-Vellesz keze mindegyikben benne van, de nem lehetett el-
lene eljárni, mert ő most már „becsületes” életet élt, s amellet olyan elővigyázattal intézte kisdéd ügyeit, hogy a legéberebb szemű detektív sem tudott ellene bármilyen csekély terhelő bizonyítékot szerezni.

S Soós-Vellesz Gyula a napokban önkezeléssel vetett véget életének. E szomorú tragédia oka egy asszony volt. Az elegáns, jó megjelenésű betörő beleszeretett egy szép asszonyba, egy sikkasztó feleségébe, akit férje itthagytott támasz nélkül s kiszökött Amerikába. Az asszonyka azonban még mindig szerette rossz utra tért férjét, s Soós-Vellesz szerelmi ajánlatai pedig visszautasításban részesültek.

— Nem lehet kedves barátom — mondotta az asszony — nem csalom meg az uramat. Bár lenne annyi pénzem, hogy utána mehethnék Amerikába.

A mindenáron hódításra vágyó betörő persze kapva-kapott ezen az önkéntelenül felkínált ürügyön s azonnal ajánlkozott arra, hogy fedezze az utiköltséget, sőt még ki is kíséri az asszonyt Amerikába, ha — az asszony szeretője lesz neki.

Az asszonyka, csak hogy hamarosan együtt lehessen férjével, elfogadta a gavallér-betörő ajánlatát. Boldog, idillikus állapot következett ekkor. Már egy hete tartott a szerelmi viszony, de Soós-Vellesz a füle botját, se mozgatta az utazást illetőleg. Az asszony végre türelmetlenkedni kezdett s követelte, hogy Soós-Vellesz váltsa be ígéretét. Mit volt mit tenni, a szerelmes szívű betörő kénytelen-kelletlen elutazott az asszonykával Fiuméba, hogy majd onnan utra kelnek Amerikába.

Amikor Fiuméba érkeztek, a fiatalember folyton azon mesterkedett, hogyan tűnhetne el észrevétlenül az asszony mellől. Azt mondotta Soós-Vellesz az asszonynak, hogy a hajójegyek után néz. Az asszony azonban élt a gyanuval, hogy utitársa meglepni készül, észrevétlenül követte Soós-Velleszt. A betörő egyenesen a pályaudvarra ment, s jegyet váltott Budapestre. Amint ezt az asszony meglátta, odament hozzá és nagy patáliát csapott, úgy hogy

a pályaudvaron levő emberek mind összecsdültek, sőt a rendőr is figyelmes lett a nagy zajra. Soós-Vellesz nehogy rendőrkézre kerüljön, egy őrizetlen pillanatban kisorsrant az állomás épület elé, s ott föbe lőtte magát. Nyomban meghalt.

Három havi köös indeminas.

(Egynapos delegációs ülés ak.)

Távirati tudósítás.

Arad december 29.

Ma délelőtt tizenegy órakor kezdtek és már délután öt órakor be is fejezték a magyar és az osztrák delegációk működésüket. Felhatalmazták a közös minisztereket, hogy a jövő év első három hónapjában az idej költségvetés kereténél megfelelően költsékezzenek.

Ez a rövid ülésszak azonban fontos esemény volt. A trónörökös bejelentette, hogy a hadügyi költségek a jövő évben tetemesen emelkedni fognak. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ennek ellensúlyozásául a magyar delegáció ülésén úgy nyilatkozott, hogy a haderő szükségletére csak annyit kérnek az országtól, amennyit elbir a kulturális kiadások tetemes fokozása után is és hogy a magyar ipar kvotaszerű részesedését a hadügyi szükségletek fedezésénél biztosította.

A delegációk üléseiről időbeli sorrendszert a következő tudósítást adjuk:

Az osztrák delegáció ülése.

Az osztrák delegátusok ma délután egy órakor teljes ülést tartottak. Napirenden volt a három hónapos provizóriumról szóló javaslat tárgyalása. Az ülésen Baerenreither elnököl az osztrák kormányt Bienerth báró képviselte, a közös miniszterek közül Aehrenthal gróf, Burián báró, Schönaich és Montecuccoli gróf ellentengernagy voltak jelen. A delegátusok csaknem teljes számmal jelentek meg.

Grahmayer előadó elfogadásra ajánlotta a javaslatot. Massary delegátus szólalt fel és a Friedjung-ügy kapcsán hevesen megtámadta Aehrenthal grófot. Nagy zugás támadt és Stranzky ezt kiáltotta Massaryk felé:

— Maga denuncians!

Mire elnöki rendutasítást kapott.

Klofac felszólalása után Aehrenthal gróf igazolta eljárását a Friedjung pörben.

Reisch horvát tiltakozott az ellen, hogy Boszniát Magyarországnak adják, Gessmann pedig Massarykot támadta, akinek eljárása sérti a monarchia tekintélyét.

A delegáció ezután elfogadta a provizóriumról szóló javaslatot. Az elnök bejelentette, hogy az ülést mindaddig felfüggeszti, míg a magyar delegációtól üzenetet nem kap a provizórium letárgyalása tekintetében. Azt hiszi, hogy ez délután 4 órára be fog következni. Az osztrák delegáció legtöbb tagja délután el is utazott a fővárosból.

A magyar delegáció ülése.

Budapestről jelentik: A magyar delegáció ma délután három órakor fogott hozzá a három hónapos indeminas tárgyalásához. Zichy Ágoston gróf elnök negyed négykor nyitotta meg az ülést. A közös miniszterek közül az ülés elején csak Burián báró pénzügyminiszter, a magyar kormány részéről Khuen-Héderváry gróf és Hazai Samu voltak jelen. A közös hadügyminisztert Hoffmann Hugó altábornagy képviselte. Később megérkeztek Schönaich báró hadügyminiszter, Lukács László, Esterházy Pál gróf külügyi osztályfőnök és Montecuccoli ellentengernagy. A delegáció tagjai közül mintegy 25-en jelentek meg.

Nyegre László jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, amelyet hitelesítenek. Felolvassák a hadügyi vesetőség átiratát, hogy a haditengerészeti ügyekben való felvilágosítással Luttich Ágoston sorhajóhadnagyot bízzák meg. Felolvassák Apponyi Albert gróf levelét, melyben egészségi okokból felmentését kéri, amit meg is adnak.

Papp Géza előadó ismerteteti a javaslatot. Miután az 1911. évi közös költségvetés idejében letárgyalható nem volt, kéri hogy adja meg a bizottság a három havi indeminast. Erre már volt precedens 1901-ben.

Kossuth Ferenc nem szavazza meg a közös költségvetést, mely ellen különben alkotmányjogi kifogásai is vannak. Az országgyűlés már megszavazta az indeminast, amely a közös költségvetésre is vonatkozik. Külön közös költségvetés nincsen.

Batthányi Tivadar gróf már csak azért se szavazza meg a javaslatot, mert a közös miniszterek iránt bizalmatlansággal viseltetik. Bosznia hovatarozandóságának kérdését sürgősen rendezni kell.

Issekutz László és Nagy Ferenc elfogadták a határozati javaslatot.

Khuen gróf miniszterelnök röviden válaszolt az előtte elhangzott felszólalásokra. Egyetért azzal a véleménynyel, hogy bármit áldozunk is az ország szükségletei és biztonsága érdekében, annak összhangban kell lenni gazdasági erőnkkel. Számba véve azokat a nagy áldozatokat, amelyeket a múlt évben kulturálisra hoztunk, felemlitem, hogy az idej költségvetés megállapításánál, összehasonlítva a közös költségekkel 116 millióval többet áldoztunk a kultúrusszükségletek kielégítésére. Ezt kívánjuk tenni a jövőben is és bármiképp fejlesztjük is a véderőt, annak költségei csak bányadát képezhetik a kulturális költségeknek. Ezt pedig nem szabad sajnálni, mert legnagyobb érdekeinket van hivatva megvédeni. Ez fog sulyt adni szavainknak az európai koncertben, adandó alkalmakkor. Ami azt a kérdést illeti, hogy a kilenkes bizottság programja mikor fog végrehajtani, kijelenti a miniszterelnök, hogy ez a kérdés nem a hadügyminiszterhez tartozik, ahova egyik delegátus interpellációját intézte, hanem azért a magyar kormány tartozik felelősséggel. A Dreadnaughtok kérdésével foglalkozva, kijelenti, hogy a két kormány között megállapodás van arra nézve, hogy a költségek a kvóta arányában visszatérüljenek. Azon tárgyalások alapján pedig, amelyet legközelebb a haditengerészeti parancsnokával folytattunk, sikerült biztosítani, hogy a jövő költségvetésből a kvotaszerű részesedés teljes fedezetet találjon. Ezután a bosnyák kérdéssel, majd a dalmat vasutakkal foglalkozott, azután kérte a beterjesztett indítvány elfogadását.

A bizottság az indítványt általánosságban, majd Kossuth Ferenc felszólalása után részleteiben is elfogadta.

Ezután az ülést felfüggesztették, mert az összeegyeztető bizottság összeült. Majd az elnök ismét megnyitotta az ülést, felolvasták az összeegyeztető bizottság jelentését és ezzel az ülés véget ért.

A delegáció ülésén a délután folyamán megjelent Bienerth báró osztrák miniszterelnök és egy darabig hallgatta a tanácskozást.

TÖRVENYKEZÉS.

Megkerbácsoló udvarló.

— Tárgyalás az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad december 29.

Mozgalmas jelenet játszódott le az aradi színházépület előtt egy este nyolc és kilenc óra között ezeltől néhány héttel. Egy uriasan öltözött fiatalember kiabált ijedten segítségért és volt is oka rá, mert egy erélyes hölgyecske ugyancsak kegyetlenül bánt el vele. Korbács volt a kezében, amelyet sűrűn suhogtatott a fiatalember arcán, hátán. A szokatlan jelenet csak néhány pillanatig tartott, mert a leány abbahagyta az ütlegetést, néhány nem éppen megtisztelő jelzést kiáltva a fiatalember felé, eltávozott.

Ennek a korbácsolási incidensnek ma délelőtt volt a folytatása Zih József büntető bírósághoz, mert az inzultus szenvedőleges szereplője, az aradi árvaház egy fiatal tanítója, tettleges becsületsértés miatt feljelentette a csinos fiatal leányt.

A leány a mai tárgyaláson beismerte az inzultust és az eset indokairól és előzményeiről a következőket mondotta:

— Ez a fiatalember hónapokon keresztül ostromolt engem szerelmével, házasságot is

ígért és csak így tudta megnyerni rokonszenvedet. A házasságra vonatkozó ígéretét azonban — nem tudom miért — nem tartotta meg, ami engem nagyon bántott és ismerőseim előtt nem is tartottam titokban, milyen galádul rászédett. Erre ő boszúból mindenfelé azt híresztelte, hogy engem és nővéremet, akik pedig két kezünk becsületes munkájával keressük kenyerünket, Kolozsvárról toloncuton szállítottak Aradra. Ez a ránk nézve megszegyenítő pletyka annyira felingerelt, hogy — más megtorlást nem találva — megkorbácsoltam rágalmazónkat.

A járásbíró a leány előadása után, aminek valóságát a beidézt tanúk is igazolták, jogosnak találta az inzultust és a leányt a becsületsértés vádjá alól felmentette.

bazsaréthy Barnabás — Aradról

— Szállodából megszökött „cs. és kir. kamarás”. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 29.

Az aradi rendőrséget megkereszte a kassai főkapitány, hogy adjon felvilágosítást afelől, vajjon mit tud bazsaréthy Barnabásról, a cs. és kir. kamarásról, aki a saját keze írása szerint Aradot tüntette ki azzal, hogy a vértanúk városát mondja lakóhelyének.

A cs. és kir. kamarás egy igen közönséges és komisz cselekedettel tette kíváncsivá a kassai rendőrséget. Egy ottani szállóból megszökött a csechelh.

Egyik kassai harmadrendű szállodában — mondja a kassai rendőrség átirata — ahol egyébként szerelmes párok szoktak megbujni a világ kandi szemé elől, karácsony-ünnep első napján egy igen elegáns külsejű ur jelent meg. Divatos szabású, prêmes télikabát, lakkecipő és fényesre vassalt cilinder voltak az elegáns toalett faktori, melyek a szálloda gyér személyzete előtt villámsebességgel vitézként ki az idegen számára a „nagyságos ur” címet. A „nagyságos” ur aztán szobát és vacsorát rendelt, amelyet pezsgővel kívánt befejezni.

Szent Kleofás! A kis szállodában évek hosszú sora óta nem pukkant a habzó ital dugója, de ilyen előkelő vendége som volt még s így csak természetesen, hogy a szállodás sietve szerzett egy kávéházból poszgot is.

Mikor a vacsora tálatva volt, a „nagyságos ur” kiállította a bejelentő lapot a következőképen:

Bazsaréthy Barnabás
cs. és kir. kamarás
földbirtokos

Arad.

Ez a büszke név, mely nem annyira a gothai almanachból, mint inkább a szinpadról közismert, szenzációs hatással volt a szállodatulajdonosra, aki most már földig hajolva fogadta a „nagyságos ur” rendelkezéseit, amelyek arról szóltak, hogy délelőtti tíz óráig senki se merje szobájában zavarni.

Másnap reggel aztán lábujjhegyen jártak a szállodabliek és csak délfele merték megkököcztetni, hogy zörögjenek az előkelő vendég szobájának ajtaján. Kopogtattak. Semmi hang és semmi nesz.

És következtek a nagy vérfagyások, mert mindenki azt hitte, hogy a „nagyságos ur” azt a kassai kis szállodát választotta ama tragikus célra, hogy megtérjen őseihez.

Végre az izgalom tetőpontján, a roájuk várakozó borzalomtól hulláspádatan nyitottak be a szobába, ahol az ágyat — üresen találták. A szó legazorosabb értelmében, mert az előkelő idegen az ágyneműt is elvitte magával.

A becsapott szállodatulajdonos jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely most Aradon is keresi a prêmes kamarást.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Cigányszerelem. operett. B mutatkozó előadás. A) bérletszünet.
Szombat: Cigányszerelem, operett. B) bérletszünet.

Igazgató választás

a délvidéki színi kerületben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 29.

A délvidéki színikerület, amelyhez Nagybecskerek, Zombor, Nagykikinda, Lugos, Resica, Versec, Pancsova, Oravica és Herkulesfürdő tartoznak, tegnap délelőtt tizenegy órakor tartotta ülését Nagybecskereken, Torontál-vármegye székházának kistermében. Az ülésen, melyen Dellimanics Lajos dr. Torontál-vármegye főispánja, mint a színikerület elnöke elnökölt, Festetich Andor gróf országos színiügyi felügyelő is megjelent. Mint kiküldöttek szerepeltek: Jankó Agoston, Végh Lajos dr., Pollák Győző dr.; Nagykikindáról Kajtár Jenő, Zsiross Lajos; Zomborból Spanyol József; Lugosról Rottenberg Márton dr.; Resicáról Kubán Endre; Pancsováról Dózsa Imre; Versecről Paulovics István; Herkulesfürdő megbízásából pedig Reitter Oszkár.

Jankó Agoston, a gyűlés előadója bejelentette, hogy miután Polgár Károly jelenlegi színiigazgató 1911. szeptember elsejétől kezdve Pozsonyba megy, a színikerület vezetősége az igazgatói állás betöltésére vonatkozólag pályázatot irt ki. A pályázat ez évi december elsején járt le s összesen tizennégy pályázat érkezett be.

Miután a gyűlés elhatározta, hogy az ujonnan megválasztandó igazgatóval egy próbaév kikötésével három, esetleg hat esztendőre köt szerződést, Dellimanics Lajos dr. elnök felkérésére Festetich Andor gróf országos színiügyi felügyelő ismertette az egyes pályázók művészi értékét. A teljesen tárgyilagos s minden részrehajlástól ment előadás után, a gyűlés kimondta, hogy a kerület igazgatását olyan emberre bizza, aki most is igazgatói minőségben működik s nem hajlandó kezdőkkel kísérletezni.

A felolvasott új szerződéstervezetet a gyűlés elfogadta s kimondta, hogy a gyűlések ezentúl mindig ott tartandók, ahol a szintársulat épen működik. Ha a szintársulat működése szünetel, a gyűlés helye Temesvár, Nagykikinda vagy Szeged kell hogy legyen.

Hosszabb eszmecsere után a gyűlés kimondta, hogy Mezei Béla győri, Szabados Béla északmagyarországi és Mariházi Kövér Lajos kecskeméti igazgatók között választ. Szavazásra kerülén a sor, a legtöbb szavazatot Mezei Béla kapta, míg Mariházi Kövér Lajos a második, Szabados Béla pedig a harmadik helyen maradt. Az elnök ennél fogva Mezei Bélát, a kerület ujonnan megválasztott igazgatójává jelentette ki s indítványára a gyűlés kimondta, hogy a Mezei által beküldött tizenkétezer koronát kötbérképen visszatartja, míg a többi pályázók iratait és pénzét visszaadja.

Kubán Endre indítványozta, hogy az új igazgatóval oly megállapodás létesítendő, hogy Resica az eddiginél korábbi és hosszabb színiévet kapjon s hogy a kerületbe később belépő városok a mostani városokat a szezon sorrendje tekintetében meg ne előzhessék. Az indítvány első része, mint méltányos, annak idejében a gyűlés határozata folytán lehetőleg figyelembe fog vétetni, míg az indítvány második része helyesléssel egyhangulag elfogadott.

* Cigányszerelem. A Drótostót, a Vig öze és a Luxemburg grófja operettek után ma a Cigányszerelem fog felvonulni az aradi szinpadon és akik ismerik a zene szépségeit, a magyarok legkorábban játszó cselekményt, azok joggal feltételezik, hogy a Cigányszerelem nagyobb tetszést fog aratni, mint Lohár zeneműveinek akármelyike. Az aradi színház megtett mindent, hogy az operett kitűnő előadásban és fényes kiállításban kerüljön színre. Teljesen új díszleteket festettek, amelyek egymaguk néhány ezer koronába kerülnek. A jelmezek, amelyek a minap készültek el teljesen, szintén nagyon szépek. Az operett három női főszereplője Rontay Boriska, Dióssy Nusi és Wlassák Vilma valósággal versenyre keltek, hogy minél szebb ruhákban lépjenek a közönség elé. A darabban szükséges ruhákat mind a fővárosban készítették a színésznők. A zenekart erre az alkalomra több taggal megerősítették. Az orchesterben tárogató és cimbalom is közreműködik, úgy, hogy a zenekar eredeti szépségében adhatja vissza Lohár muzsikáját. Az operett egyes részeiben hegedűszó is fordul elő, amelyet a színpalak mögött egy aradi ismert fiatal hegedűművész fog eljátszani. A harmadik felvonásban Dióssy Nusi egy magyar dalt énekel, melynek zenekíséretét Gyurkovits András zenekara fogja ellátni. A darab főszereplői Dióssy Nusi, Rontay Boriska, Wlassák Vilma, Benkőné, Huszár, Cseh, Vass, Heltai és Polgár játsszák. Az operett betanításának nehéz feladatát Csányi Mátyás karmester végezte. A rendezés Kulcsár Lajos munkája. Az operett első három előadása bérletszünetben lesz. Jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

* A lejtőn. Mindig az a legközvetlenebb hatású színjáték, a mely az életből van véve. A fantázia legfeljebb új színeket ad, de az élet produkálja a legfantasztikusabb drámákat. Az Uránia színház egy megrázó tragédiát mutat most be, mely mélyen markol minden jóérzésű ember szívét. Egy bankár ruínál anyagilag és erkölcsileg a saját felesége, akit rajongásig szeret, elhalmoz minden gondos figyelemmel és a saját üzletvezetője, akiben vakon bíz. Ez a két lelketlen ember a leggaládabbul fosztja ki a derék bankárt. Szerelmi viszonyt folytatnak a háta mögött és a legraffináltabb praktikákkal viszik az anyagi romlásba. Mikor teljesen tönkre tették, a megkaparított kincsekkel szökésre gondolnak. A végkép agyongyötört ember az utolsó pillanatban jön rá borzalmas szerencsétlenségére. A mindenből, hitelből, vagyónából kifosztott ember rémes boszút áll. Meglepi a szökésben levő párt, bezárkózik velük a palotába és magukra gyújtja a palotát. A fojtó füstben vad gyűlölettel szívükben hal meg három ember, akit ilyen szerencsétlenül hozott össze a sors. A megrázó drámában szenzációsan hat a bankár szereplőjének ritka tökéletességi művészi játéka. Maga az élet minden fájdalmas megnyilatkozásában jellemzi ezt a tökéletes alakítást, melyért egymagáért érdemes megnézni az Uránia mesés műsorát. 241

* Üzenet a habok útján. A modern technika vívmányai a föld után a vizet hódították meg. Ma már a végtelen tenger sem tudja meggátolni a világ különböző részeiben történt események hírének kiterjesztését, a kábeltelogram s a dróttalan táviró néhány rövid óra alatt Amerika partjairól eljuttatják Európába a jelentéseket s viszont a kontinensen történt eseményekről ugyanolyan rövid idő alatt hírt vesznek az Egyesült Államokban. Pedig nem is olyan régen be kellett érni az emberiségnek a primitívebb technikai eszközökkel, melyek abban az időben éppen oly nélkülözhetetlenek voltak, mint most például a dróttalan táviró. Azokra az időkre emlékeztet vissza egy meghatározó dráma. Egy gazdag apának egyetlen leánygyermekét elrabolták a banditák s a tenger felé kitért szigeten rejtették el. A leány egy alkalmas pillanatban kusza sorokban ráírta egy papírszeletre, hogy elrabolták s hogy hol van és a papírdarabot zárt üvegbe rejtette, melyet a tenger vizébe dobott. A habok útján eljutott az üzenet a halászhokhoz, akik azonnal felkeresték a szigetet s a leányt kimentették a banditák körmei közül, aztán visszavitték az otthon aggódó apjához. Ezt a drámát a legkisebb részleteiben is érdekesen mutatja be az Apolló-

színház pénteki műsorán. Az érdekfeszítő dráma mellett több természetutáni felvétel és kacagtató humoros kép egészíti ki az Apolló pénteki programját. 4458.

Gyilkos pap.

— Szerelmi tragédia a parókián. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 29.

A karácsonyi ünnepek után kedden délután véres szerelmi dráma történt a heves-átányi református parókián. Czillig Balázs huszonnégy éves segédlelkész agyonlőtte a huszonhatesztendős Benőcs Terézt, a község népi iskolai tanítónőjét, majd pedig önmaga ellen emelte a gyilkoló fegyvert.

A dráma körülbelül három és négy óra között történt. A délutáni istentisztelet után a káplán a tanítókisasszonnyal a templom kertjében sétálgatott. Majd később bemettek a parochia ama szobájába, amely Czillig lakóhelyiségül szolgált. A fiatalokon némi különös felindultság nem volt látható, nyugodtan, minden izgatottság nélkül diskuráltak.

Ugy este hét óra tájban, Ilés János, a nemrég elhunyt átányi lelkész családja a vascsorához hívatta a segédlelkészt. A cseléd lány kopogtatott a káplán szobájának ajtaján, amely be volt zárva. A hívásra gyöngye hangon válaszolt:

— Azonnal megyek.

Kis idő múlva Killig bevánszorgott a lelkészhez, a homlokából szivárgott a vér. Ilésné rémülten kiáltott fel:

— Szent isten, mi történt magával tiszteletes ur?

A segédlelkész az első pillanatokban egy szót sem szólt, majd szédülve tántorgott egy székhez, lerogyott abba, majd szakgatottan, töredezt hangon szólalt meg:

— A szobám... a szobámban...

Az özvegy lelkész és családja lélekszakadva rohant be a káplán szobájába, ahol irtózatossá vált köztük halva találtak Benőcs Terézt, a község tanítónőjét.

A család fellármázta a falut, orvost hivatott s Barabás dr. hevesi körorvos hamarosan meg is jelent a véres dráma színhelyén. A vizsgálat során megállapította az orvos, hogy Czillig revolverrel hátbalotta a leányt, aki összeesett. Esés közben valamely butordarab éles szögletében erősen megsértette homlokát. A segédlelkész ezután lehajolt az eszméletlenül fekvő leányhoz s revolvert annak homlokához szorítva, újból rálőtt a leányra. Gyilkos munkáját még ekkor sem fejezte be, mert az élettelenül fekvő leányra még harmadszor is ráfogta a fegyvert s a harmadik golyót is a fejének irányította. A revolverlövések jól végezték munkájukat a szerencsétlen leány szörnyet halt. A pap pedig gyilkos munkája után ott maradt a szobában a sűrűn patakzó vértócsában, a leány hidegűlő holtteste mellett s zsoldárkányvet véve elő, imádkozott. Estefelé ugyilázték elhatározta magát s revolverét önmaga ellen fordítva, fejébe lőtt. A golyó azonban csak csekély sérülést okozott, végigfutva a homlokosont mentén, megakadt a bőr alatt.

A borzalmas tragédiának előzményei messzi időkre, évekre nyulnak vissza. Czillig Balázs mintegy három éve került a heves-átányi parókiára. Itt hamarosan megkedvelték a szimpatikus jómodoru fiatal lelkészt, aki mindjárt megérkezése után sokat forgolódott a község tanítói körül. A két fiatal lélek hamarosan egymásra talált, szerelmesek lettek egymásba s nemsokkal később jegyet is váltottak. A két szerelmes azonnal nap-nap után a boldog jövő álmoképeit szövögette, arról beszéltek, hogy és mint lesz, ha majd örök hűséget esküsznek egymásnak. Ez a boldog korzár azonban igen soká váratott magára, a házasságuk akadályai, igen nagy akadályai voltak. A fiatal lelkésznek még nem volt parochiája, s bár minden lehetőséget kihasználva, hogy magának állást, egzisztenciát teremtsen minden törekvése sikertelen maradt. Ez nagyon keserűvé tette az utóbbi időben a szerelmesek, különösen a fiatalember életét, s kétségbeesésében arra határozta el magát, hogy véget vet nyomorúságának. Hogy régóta foglalkozik Czillig az öngyilkosság gondolatával, bizonyosság az a végretevélet, amelyet

a fiatalember íróasztalában találtak a vizsgálat során.

A bűnügyi nyomozatot a hevesi járásbíró végzi, aki már több ízben ki akarta hallgatni Czilliget, aki könnyebb sebével fekszik, de teljesen eszméletlenül van. A járásbíró kísérlete azonban mindannyiszor sikertelen maradt, mert a káplánnak minden kérdése ez a válasza:

— Nem tudok semmit, nem mondhatok semmit.

Az orvosok véleménye szerint a lelkész feltétlenül felépül. Czillig, amikor ezt meghallotta, kijelentette, hogy felgyógyulása esetén újból öngyilkosságot követ el.

HIREK.

Küzdelem a babona ellen.

— A gör. kat. irodalmi társulat —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 29.

Megemlékeztünk arról, hogy Radu Demeter dr. nagyváradai püspök a gör. kat. klérus előkelőbb tagjait a nagyvárad rezidenciába értekezletre hívta össze azzal a céllal, hogy a román egyházi irodalom rendezésére társulatot alakítsanak. Ez a gyűlés széles körben a legnagyobb érdeklődést keltette fel, mert a püspöki palotából semmi részletesebb felvilágosítás nem szivárgott a nagyszabású papi gyűlekezés lefolyásáról. Illetékes helyen erről a mozgalmról a következő felvilágosítást adták.

A román főpapság régóta észleli már, hogy a nép körében burjánzik az iszákosság, nagyobb mérveket ölt az erkölcstelen élet és óriási hatalma van a babonának. Elsősorban a babonának ez ellen a tultengése ellen akart a papság orvosságot keresni, mert a babonát nem tartja összeférhetőnek a vallásossággal. Így jutottak aira a gondolatra, hogy román irodalmi társaságot szerveznek, amelynek hivatala volna az, hogy népszerű könyveket adjon ki, melyben a vallást propagálja a babonák és az erkölcstelenséggel szemben. Annyi tőkéje nincs a gör. kat. egyháznak, mint a román katolikusoknak s így olyan nagyszabású társulatot, mint amilyen a Szent István társulat, nem alapíthatnak, kisebb arányokban azonban ilyen lesz ennek a társaságnak is a lényege. Ki kell jelentenem, s hangsúlyoznom kell, hogy ez a társaság semmiféle formában nem fog politikával foglalkozni. Tiszta egyházi téren mozog s könyvei is az egyházi dolgokkal foglalkoznak. Az alapszabályokban is benne lesz, hogy a társulat célja az egyházi irodalom terjesztése. Egyébként még az egész alakulás a kezdet stádiumában van s csak ezután fogjuk az alapszabályokat elkészíteni.

A társulat székhelye Balázsfalván lesz.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 30-án az időjárás: Fagy-pont körüli hőmérséklet, délen elvélve csapadék.

— Tisza István gróf utazása Budapestről jelentik: Tisza István gróf ma este Bethlenbe utazott, ahol három napig fog tartózkodni. Onnan Gesztré megy és csak január hatodikán tér vissza Budapestre.

— A kereskedelmi miniszter pihenése. Budapestről jelentik: Hieronymi kereskedelmi miniszter ma néhány napi tartózkodásra Abbáziába utazott.

— Tisztelgés a munkapárt elnökénél. Az aradi nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága ma déli 12 órakor tisztelgett pusztaszenttamási Nesnera Aladárnál, a párt elnökénél abból az alkalomból, hogy a király a magyar nemességet adományozta neki. A párttagok érzelmeit és üdvözlését Kintzig János társelnök tolmácsolta. Az elnök szép szavakkal köszöntö meg a párt megemlékezését.

— Kaas Ivor báró meghalt. Kaas Ivor báró a magyar újságírás disze és ékessége — mint már mai rendkívüli kiadásunkban jeleztük — ma reggel 6 órakor a Batizfalvy-szanatórium-ban elhunyt. Kaas Ivor ez év május havában vonult a szanatóriumba, hogy ott szívbajára enyhülést keressen. Azóta élete lassu haldoklás volt, míg végre ma reggel 6 óra tájban 68 éves korában megváltotta szenvedésétől a halál. A gyászeset széles körben keltett részvétet és ma délelőtt a családot nagyon sokan keresték fel, hogy részvétüket fejezzék ki. Elhunytát özvegyén kívül két leánya és fia siratja. A halál hírére az Otthon írók és hírlapírók köre, az Újságírók Egyesülete és a Hírlapírók Nyugdíjintézete, továbbá nagyon sok kulturintézmény kitűzte a gvászlóbogót. A holttestet a kerepesi temető halottasházába szállították és ott helyezték diszes ravatalra. A beszentelés szombaton délután 3 órakor lesz. Arra nézve, hogy Budapesten vagy a birtokán levő családi sírboltba helyezik-e az elhunytat örök nyugalomra, a család holnap fog határozni.

— Egyhangú választás. Selmezbányáról jelentik: Selmezbányán ma egyhangulag Czobor Lászlót választották meg képviselővé, aki munkapárti programmal lépett fel.

— Lázár Frigyes tábornok felmentése. Budapestről jelentik: A király magyarpécskai Lázár Frigyes vezérőrnagy honvédelvassági felügyelőnek egészségi okokból a szolgálattól való felmentését elrendelte. Helyére Hauer Lipót altábornagyot, a 4. lovasdandár parancsnokát nevezte ki.

— Petíciók sorsa. Budapestről jelentik: Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár nagybecskereki mandátuma ellen beadott petíciót ma visszavonták. A Kuria Horváth Dezső néppárti képviselő mandátuma ellen beadott petíciót ma visszautasította és a költségekben a petícionálókat marasztalta el.

— Előléptetések. A király Balta Béla nyugállományban levő vezérőrnagyot altábornaggyá, Garancs József, Kuncsevics Mihály és Krüger Kálmán nyugállományban levő ezredeseket vezérőrnaggyá, Kiss Lajos nyugállományban levő alezredést pedig ezredessé nevezte ki.

— Nyugdíjazás. A király Anders Emil lovagnak a magyar koronaőrseg állományába tartozó őrnagynak, saját kérelmére megejtett felülvizsgálat alapján mint rokkantnak mindennemű népfelkelő szolgálatra is alkalmatlannak nyugállományba való helyezését elrendelte.

— A miskolci választás. Miskolcra jelentik: Holnap lesz a képviselőválasztás. Két jelölt áll egymással szemben Vadnay Tibor munkapárti és Bizony Ákos Kossuth-párti.

— Nyilatkozat. Közös megállapodásunk értelmében tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséggel, hogy az eddigi szokásos újvi ajándékokat — hasonlóképen, mint az egész országban történt — 1911. január 1-től kezdve beszüntettük. Az aradi gyógyszerészek. 4808

— A népszámlálás Aradon. Arad város adóhivatala felhívja a népszámláló biztosoakat, hogy a polgármester meghagyása folytán 1910. december 30-án délután fél 5 órakor jelentkezni sziveskedjenek.

— Titkárválasztás az aradi ipartestületnél. Ma este tartott ülésében az aradi ipartestület előjárósága betöltötte Kaszab Géza lemondásával megüresedett titkári állást. A kiírt pályázatra négyen versenyeztek az állásért: Sófalvi György, Boross Károly, Brassoványi József és Franyó Zoltán. Az előjáróság közfelkiáltással Sófalvi Györgyöt választotta meg, akit erről egy küldöttség értesített. Az ülésen megjelent új titkárhoz Steigerwald Alajos intézett beszédet, akinek meleg üdvözléseért és a megválasztásért Sófalvi hálás köszönetet mondott.

— **Gyilkosság önvédelemből.** Miskolcra jelentik: Tegnap este 10 órakor borzalmas és véres eset történt a Széchenyi-utca 34. számú házban, amely Rosenfeld Pál tulajdona. Simai Imre hernádnémeti-i okleveles gazda látogatásban volt sógoránál, Kertész Lajos dr. orvosnál és mikor lefelé haladt a lépcsőn, az udvarból verekedés zaját hallotta. Leérve, azt látta, hogy Farkas József házmester és Pál öccse ittasan egy fiatalembert ütlegetnek, aki rémesen kiáltozott segítség után. Simai segítségére sietett a megtámadottnak és ki akarta szabadítani a fiatalembert, ekkor azonban a házmester és öccse nekitámadtak Simainak és ütlegetni kezdtek. Simai ekkor önvédelemből revolvért rántott és támadói eljlesztésére kétszer elcsütötte a fegyvert. — A sötétben azonban az egyik golyó Farkas József 30 éves házmestert érte, aki szörnyethalt, a másik pedig Pál nevű öccsét sebesítette meg. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget, melynek részéről Schwarz Simait letartóztatta.

— **Eljegyzések.** Hartmann János aradi jónevű billiárd gyáros tegnap tartotta eljegyzését Németperegén a kedves és művelt özv. Taugner Jánosné született Vajand Jozefin urnóval.

Téger József eljegyezte Dehelán Istvánné leányát Hermint.

— **Összedőlt ház.** Budapestről jelentik: Rákospalotán ma összedőlt egy egyemeletes ház és maga alá temetett egy asszonyt és egy két hónapos csecsemőt, akik súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **A hadapródiskolai növendékek tisztelgés jár?** A Temesvári Hírlap írja: Épületes jelenet játszódott le tegnap estefelé a Délvidéki Kaszinó előtt. Egy hadapródiskolai növendék megállított egy tüzerkatonát és felelősségre vonta, hogy miért nem tisztelgett neki. A katonát az felelte, hogy hadapródiskolai növendéknek nem jár tisztelgés, mert minden katonának jár. A pályán jól induló ifjú erre kétszer mellbevágta a katonát, majd pedig, mikor csoportosulás támadt és a közönség köréből ingerült felkiáltások hallatszottak, sietve eltávozott. Tekintettel arra, hogy a katonának ütni nem szabad, utána ütlegetni pedig annál kevésbé, tekintettel továbbá arra, hogy a hadapródiskolai növendéknek tényleg nem jár tisztelgés, felhívjuk az esetre az illetékes katonai hatóság figyelmét. A tüzerkatonát nevé tudjuk, a verekedő ifjú mikor a nevé kérdezték, elsietett.

— **Halálozás.** Demeter János borossebesi járási díjnok Borossebesben életének 27. évében, házasságának 5. hónapjában e hó 25-én meghalt. E hó 26-án, karácsony másodnapján helyezték el a holttestét a róm. kath. szertartás szerint Borossebesben.

— **Egy uriasszony kalandja.** Kolozsvárról írják: Kellemetlen kalandja volt tegnap reggel Imre Albertné, született Héczey Róza gyalui uriasszonynak. Imréné ugyanis tegnap délután Gyaluból Kolozsvárra hajtatott s útja közben Szászfenes mellett érte a meglehetősen kínos incidens. Szászfenesben tudniillik néhány odaváló legény, névszerint: Székely György, Kálmán József, Kertész Endre, Turós István 20-23 éves legények csupa virtusból azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy ők ezután minden arra fűző járó utasra alaposan ráijesztenek. Többször meg is cselekedtek ezt elég otromba módon s tegnap, mivel Imréné tartott Szászfenes felé, rá került a sor. Ahogy meglátták ezek a legények Imréné kocsiját, rögtön elállották az utat, amikor pedig a kocsi odaért, mind amennyien voltak, fölkapaszkodtak a kocsira, sőt az egyik Imrénével durvaskodni is kezdett. Miután így az asszonyra alaposan ráijesztettek, leszálltak a kocsiról s tovább engedték menni Imrénét. Imréné Kolozsvárra érkezéskor azonnal bejelentette az esetet a rendőrségen, ahol intézkedés történt; Szászfenesre két lovasrendőr ment ki nyomozás végett. A lovasrendőröknek hamarosan sikerült a már fentebb említett legények neveit kinyomozni. Ennek következtében aztán ezek a delikvensek még a nap folyamán a rendőrségre kerültek.

— **Összeütközött tehervonatok.** Ruttkáról jelentik: Tegnap este a pályaudvaron két tehervonat összeütközött, aminek következtében az egyik vonat vezetője szörnyet halt, három vasuti alkalmazott pedig súlyos sérülést szenvedett.

— **Megkorbácsolt árvaszéki ülnök.** Baja külvárosában, az ugynevezett Katonavárosban lakik Kiegerl János, Baja város nyugalmazott alszámvevője, felelőségével és felnőtt leányával. Mellettük, szintén a saját házában lakik Szabó Samu bajai árvaszéki ülnök. A két család régóta ellenséges viszonyban van egymással, aminek az asszonyok perpatvarkodása az oka. Ennek az asszonyi veszekedésnek volt a következménye, hogy Kiegerlék Betty nevű 22 éves tanítónőleánya, aki a budapesti Erzsébet nőiskolából karácsonyi szünetre utazott haza, délben megvárta a hivatalból hazaérkező Szabó Samut és a nála lévő kutyakorbáccsal megverte. Alig sikerült a dühöngő leányt elválasztani az öreg urtól, aki sietve menekült haza. Kiegerl Betty, az elszánt tanítónő pedig erőlyes léptekkel sietett át a Bajai Hírlap szemközti levő szerkesztőségébe és mint vérbeli író, a kinek novellái és egyéb cikkei a vidéki lapok tárcarovatában jelentékeny helyet foglalnak el, az ügy érdemére vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette: Mint kulturlényt

— ugymond — erre a nem mindennapi cselekményre az készítetett, hogy Szabó Samu és családja engem és anyámat rendszeresen meg-rágalmazott és női becsületünkben mélyen sértett. Heteken keresztül kilesték azt az alkalmat, mikor egyedül voltunk odahaza, a kerítéshez jöttek és azon keresztül rágalmaztak bennünket, jól ügyelve, hogy tanu ebbeli ténykedésükhöz ne akadjon. Mindezek folytán indítva éreztem magam, hogy e sértésekért nyílt utca során vegyek elégtételt. Szabó könnyű testisértés miatt feljelentette a tanítónőt.

— **Az indóházi rossz automaták.** (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztőség! Bocsanat, hogy soraimmal háborgatom Önöket, de többszöri megfigyelésem és sajnos tapasztalatom alapján bátorodom a következőket szíves tudtukra adni és egyben b. lapjukban való közzétételét kérni: A vasuti indóházban napjában akad dolgom és olyankor a legnagyobb botránkozásra a következőket tapasztalom nap-nap után. Van a pályaudvar nyílt folyosóján vagy 6-7 drb. automatikus szekrény (ha ugyan egyet is annak lehet nevezni) melyek már évek óta nem működnek, de azért a régi rendes helyükön állanak. Nem igen volt még halandó, ki ezekből a vasalkotmányokból bármit is ki tudott volna csikarni, noha némely ember olykor 60-80 fillért is bedobál egymásután hiába. Ekkor következik az eset boszantó része; meg az ember az ott állomásozó nagy pedrett bajuszu rendőrbiztos feléhez, ki a legnagyobb gorombasággal egy vasuti alkalmazotthoz utasítja az áldozatot, míg ez viszont egy másikhoz, úgy hogy vagy öt-hat egyén gorombaságán kell az illetőnek tulesni, míg végre a kezelőhöz kerül. Ez nagy nehezen előjön és konstataálja, hogy nincs benne egy fillér sem, sőt az utast még meg is szidja. Ugy látszik, ez kitűnően jövedelmez. Azt hiszem, ebből láthatja a t. utazó közönség, hogy nem érdemes Aradváros indóházában egy kis élvezetre még gondolni sem, mert cukorka helyet gorombaságot lehet nyelni. Egy póruljárt.

— **Köszönet.** Az aradi 1848-49-iki honvédek segélyezésére a Barabás Béla asztaltartásaság 65 korona készpénzt, Glück Károly aradi m. száros 6 és fél kiló húst, N. N. ügyvéd 13 liter bort és N. N. pék 13 darab, egyenkint két kiló súlyú kenyert adományoztak. Fogadják a nagylelkű adakozók az aradi 1848-49-iki honvédegylet elnökségének hálás köszönetét. Elnökség.

— **Mindenki legyen egy kísérletet közönséges csukamájolaj helyett a Scott-féle Emulsióval.** A Scott-féle Emulsió izletes, könnyen emészthető, rendkívül kitűnő hatású és nyáron is épp oly jó eredménnyel adagolható, mint télen.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 28-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat köztöttek jelentettek be: Született: Galbácsi Mátyás vasuti napszámosság István nevű fia. Szőke Károly vasutasnak Károly nevű fia. Vittner György lakatosnak Mária nevű leánya. Meghalt: Fischer Adolf 39 éves tojáskereskedő. Özv. Tarhai Jánosné 55 éves magánzónó. Gyepes Mihály 59 éves napszámosság. Házasságot kötött: Dely Ferenc községi jegyző Benczedy Jolánnal. Földes Lipót polg. isk. tanár Weisz Fannival. Született e hó 29-én: Szabó Péter kocsirendezőnek János nevű fia. Správil Róbert mészárosnak Julianna nevű leánya. Roth Antal kalauznak Antal nevű fia. Siol Mózes aszfaltosnak Miklós nevű fia. Guttmann Izidor kereskedőnek Magdolna nevű leánya. Pucsa János előmunkásnak Szilárd nevű fia. Lardos Antal szabónak János nevű fia. Meghalt e hó 29-én: Leckés Kálmán 13 hónapos fiú.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ékszerészünk gyönyörű újévi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstneműek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. Mese olcsó árak. Telefon 439.** 4399

— **Izléses névjegyek Kerpel Izsónál készíthetők.** 4794

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Voitek és Weisznál.** 479

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természeti vasmentes ásványvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Budapest, Ruzsák utca 1.

Ha a szolgabíró fehér peccenyére éhez.

— **Miért bűnhődött Zuckermann mester?** —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad december 28.

A fehér peccenye! Isten mossa nagy szó ebben a cudar drága világban. De sok konyhán mehetnének végig Nagyváradon, de sok becsületes, jó ember konyhájába bukkanthatnánk be hiába: mikor főztek ott fehérpeccenyét? A magyaroskei mészárosnak is csak egy-két olyan kunesajtja volt, aki a szép, fiatal, rózsaszínű húsú borjunak ebből a finom részéből méretett. Ezek közé az előkező kunesajtók közé tartozott a szolgabíró.

Nemrégiben a szolgabíró szakácsmája, mint rendszeren beállított Zuckermann Márkus mészároskébe:

— Egy kiló sovány marhahúst, fél kiló fehérpeccenyét.

Szegény mészáros kaparta a fejét: a fehérpeccenye elfogyott, nem adhat, akármennyire sajnálja, de nincs. Nem egy fél kiló, de még egy fél deka sincsen. Baj, baj, gondolta a szakácsné, aki üres kézzel tért haza, nagy ég, fehérpeccenye nélkül. De már néhány perc múlva betoppant megint a székbe:

— Azt izente a tekintetes ur, ha nem tesszik adni fehérpeccenyét, feljeleníti a főszolgabírónak.

A mészáros nem győzte magyarázni a szakácsnának, hogy csak ő egyszer vághat hetenkint egy borjut, annak felét három négy napig árulja, a másik felét nem kezdheti meg, mert megromlik, tönkremegy a hús. A lányzó nagy dörrel-dörrel csapta be az ajtót s a derék Zuckermann mester remegve várta, hogy most már mi következik. Nem hiába remegett.

Pár nappal ezután idézést kapott a szolgabíró-mágtól. Pontosan megjelent a hivatalban, ahol kihallgatták, a vallomást jegyzőkönyvbe szedték és — mint Nagyváradról jelentik —

állategészségügyi kihágás címén 300 korona pénzbírságra ítélték a mészáros.

Tehát, ha a szolgabírónak nem jut fehérepeccenyé, az a magyar közigazgatási törvény szelme szerint állategészségügyi kihágás. Csak hogy ezt is tudjuk, Szegény Zuckermann is tudja. És mit lehetett tőle? Először is stante pede becsukta a boltját. A fene legyen mészáros Cséken, ha agyis rosszul megy az üzlet s még a tetejébe agyonbíróságolják. Hetekig nem volt mészárszék a községben, míg most nem akadt egy merész vállalkozó, aki átvette a régi boltot. Tehát először az iparát szüntette meg Zuckermann Márkus, aztán feleltetett az alispánhoz.

A vármegye alispánja mint másodfokú hatóság 100 koronára szállította le a büntetését.

Betegség után

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárás védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmeztetni. Utánzatoktól óvakodjunk.

erősítő szerre van szükség. Am hatékony is legyen a szer! Például a SCOTT-féle Emulsió! Próbálja meg és jelentékezen jobban fogja magát érezni már igen csekély adagok szedése után. Ennek oka először az, hogy azon anyagok, amelyekből a SCOTT-féle Emulsió készül, tiszták és kitűnő minőségűek. Második oka pedig a SCOTT-féle gyártási eljárás, mely párját ritkítja.

A SCOTT-féle Emulsió

sokkal gyorsabban állítja helyre az egészséget, mint a közönséges csukamájolaj. A SCOTT-féle Emulsió-t az orvosok e célra harmincnégy év óta rendelik. Egy eredeti üveg ára 25 K. 5 f. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesületnél a jövő héten felügyelők lesznek: Lőcs Rezsőné és Seiner Ferencné. Adományoztak Lusztig Arminné és Geller Izidorné élelmiszereket. Fogadják hálás köszönetünket úrv. Hauserné egy. elnök.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 29

Amerika változatlan. Kínát elegendő, vetelkedő csekély, 4 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. áprilisra	10.88—10.89	10.89—10.90
Sz. 1911. májusra	10.86—10.81	10.81—10.82
Buza 1911. októberre	10.55—1.56	10.56—10.57
Rozs 1911. áprilisra	7.77—7.78	7.77—7.78
Rozs 1911. októberre	7.70—7.71	7.70—7.71
Tengeri 1911. májusra	5.56—5.57	5.56—5.57
Zab 1911. áprilisra	8.39—8.40	8.39—8.41

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Dec. 29.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	9.85—9.75
76	—	—	—	9.75—10.85
77	—	—	—	9.85—10.00
78	—	—	—	10.05—10.15

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	9.60—9.65
Rozs	—	—	—	6.70—6.75
Ápa	—	—	—	6.65—6.70
Zab	—	—	—	6.10—7.20
Tengeri (ul)	—	—	—	4.40—4.45

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 29. —

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	111.40
Magyar koronaárjádék 4%	—	—	—	92.05
Magyar koronaárjádék 5%	—	—	—	81.25
Magy. földteherm. kötvény 4%	—	—	—	92.40
Horvat-szlavon földteherm. kötv. ny	—	—	—	94. —
Magyar nyereséysorsosy kölcsön	—	—	—	227. —
Pénzszab. és szociál. sorsosy kölcsön	—	—	—	160. —
Osztrák járadék papírban	—	—	—	93.50
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	97.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	115.75
Osztrák koronaárjádék 4%	—	—	—	93.40
1960. évi osztrák államsorsosy	—	—	—	169.50
Osztrák-magyar bankrészesvény	—	—	—	18.90
Magyar hitelbank-részesvény	—	—	—	867.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	6.4. —
Osztr.-magy. állam-vasúti részvény	—	—	—	753.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.43
Német birodalmi marka	—	—	—	117.55
London vista	—	—	—	240.10
Páris vista	—	—	—	95.05
10 márkás arany	—	—	—	23.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Dec. 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; kősej páronként 300—400 kilogrammig erjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 165—66 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 168—168 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéselésztszám: dec. hó 26. napján volt 17409 darab, dec. 27. napján behajtatott 1220 darab, dec. 27. napján elszállított 208 darab, dec. 28. napjára maradt készletben: 18421 darab. A hízott sertés árát irányzata élénk.

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

1911. január 1.

Az Aradi Könyvnyomdászok Szakegyesülete és az Aradi Gutenberg-dalkör a Fehér Kereszt nagytermében hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendez.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1910. december hó 30-án:

C. bérlet.

C) bérlet.

Itt először:

Cigányszeretlem.

Regényes operette 3 felvonásban. I. ták: Willner és Bodans y. Zenejét szerzte: Lehár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragotia	Heltai Jenő.	Zorika	Wlassák V.
Bolcszku	Huszár K.	Jolán	Sz. Rantai B.
Dimitrianu	Vas Jenő.	Körösházy	Dióssy Nusi.
J. zsi cigány	Cseh Ferenc.	Julica	Benkőné.
Mócsi	Polgár S.	Foresku tiszt	Herold E.
Mosú	Kulcsár L.	Liabic bojár	Mazor F.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1910. dec. 30-án, péntek:

(Bárd Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Berlin. Látványos. — 2. Boldogság ára. Dráma. — 3. Szerelmesek. Humoros. — 4. Elvesztett játszma. Dráma. — 5. Örögi tréfák. Humoros. — 6. Damaskus. Látványos. — 7. Titokzatos ügy. Humoros. — 8. A lejton. Dráma.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Az előadások tartama 1 óra 15 perc.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-tér u. Lloyd-palotában.

Műsor: Ma pénteken 1910. december 30-án.

1. A hitetlen megtérése. Életkép. — 2. Hol az érem? Kacagtató felvétel. — 3. Kirándulás Capri szigetére. Természet utáni felvétel. — 4. Üzenet a habok útján. Dráma. — 5. Pista lekésik. Humoros. kép. — 6. Mozgó-kép-újság. Aktualis események a nagyvilágból. Az Apolló-Színház állandó műsor-száma. — 7. Marka ki-vánsága. Életkép. — 8. Az erőteljes fújtató. Bohózat.

Az előadások d. u. fél 6 órakor kezdődnek.

Helyárak: I-és rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy 4 kor. Páholy és 1 kor. Zártsék 1 kor. I-és hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV. hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

NYILTTER.

Kávé és tea

Kivonat KOTÁNYI JÁNOS árjegyzékéből:

Nyers kávé:

Jamaika 1/2 kg.	...	K. 1.40
Portorico 1/2 kg.	...	K. 1.50
Cuba 1/2 kg.	...	K. 1.60
Arany java 1/2 kg.	...	K. 1.60

Pörkölt kávé:

Saját villanyerőre berendezett gőzkávépörköldémből Jó minőségű 1/2 kg. ... K. 1.60 Finom minőségű 1/2 kg. ... K. 1.80 Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) 1/2 kg. ... K. 2.20

Tea:

Törmelék-tea 1/2 kg.	...	K. 2.50
Congó-tea 1/2 kg.	...	K. 3. —
Családi keverék 1/2 kg.	...	K. 5. —
Legfinomabb Király-tea 1/2 kg.	...	K. 6. —
Ceylon-tea a legerősebb zamatu 1/2 kg.	...	K. 6. —
Kitűnő teasütemény-keverék 1/2 kg.	...	K. 0.75

Rum:

1 liter családi tearum	...	K. 1.70
1 liter finom brazíliai rum	...	K. 2.20
1 üveg 7/10 liter finom jamaicai rum	...	K. 8.30

A világ-bíró Kotányi-paprika eredeti dobozokban

Kotányi János

kávé- és tea-nagykereskedő.

Szeged, Budapest Bécs, Berlin, Abbázia,

A R A D,

József főherceg ut. 3. sz., az „Arad Csa-nádi Gazdasági Takarékpénztár” épületében.

Pénzt, vagy társat keresek

egy Aradon üzemben levő jömenetelű vállalat-hoz 10—15000 koronával.

Cím a kiadóban.

4818

HOL kapható a leg-jobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén

Koksz

Faszén

és aprított Tüzifa

házhöz szállítva:

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46

**Az aradi és vidéki bőriparosok
raktárszövetkezete felszámolás alatt
1911. január 9-ikén
az aradi Ipartestület kistermében este 6 órakor
közgyűlést tart.**

Tárgysorozat: 4815

1. Felszámoló jelentése a felszámolás eddigi eredményéről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Egy felszámoló választása.

Nagy ujévi cipőoccasio

az előző idénnyel visszamaradt

cipőárak

leszállított árakban kaphatók.

Lányi Marcell,

cipőraktárban

4594

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközli, teljesen ingyen egy díszes Bieder-mayer-szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

1645

fotoművészeti szalonja

Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

**Az „Arad és Vidéki Iparosok bőripari raktár-
szövetkezetének” felszámolás alatt**

Aradon, 1910. évi november 30.

Vagyon.	Mérlegszámla.	Teher.	
Pénzkészlet	829 00	Üzletrészek	20750 —
Adóssok	39389 2	Tartalékalap	287 43
Seidelbach Árpád bírói letét	153 —	Állami alapítvány	6000 —
Fedezeti betétek	3026 10	Bankok és gyárosok	38851 69
Értékpapírok	350 —		
1900. évi veszteség 19139 66	22161 70		
Ideai veszteség 3022 12			
	65889 12		65889 12

Kelt Aradon, 1910. november 30-án.

Várhöl László s. k.
felszámoló.

Tausch József s. k.
felszámoló.

Wolf Jenő s. k.
felszámoló.

Fenti mérleget az összes üzleti könyvekkel és főkönyvvel összeegyeztettük és rendbe találtuk. — Aradon 1910. évi november hó 30-án.

A felügyelő bizottság

Bartlenszky József s. k.

Olár Jusztn s. k.
t. b. elnök.

Medve Imre s. k.
4814

Minden

előfizetőnk, hirdetőnk, avagy nyomtatvány
megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy
fali naptárunkat.

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

Névjegy

100 drb. (finom elefántcsont papíron
nyomva, izlésesen kiállítva, megren-
delhető

2 koronáért

az „Aradi Nyomda Részvénytársaság”
könyvnyomdájában.

Vidékre 2 korona 40 fillér bekül-
dése esetén bérmentve szállítjuk.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem Arad és vidéke
n. é. közönségét, hogy a mai naptól fogva
üzletemben lévő összes áruimat beszer-
zési áron árusítom el.

Kiváló tisztelettel:

Lantos József és Társa,

női és férfi divat üzlete

Arad, Andrássy-tér 20. sz.
(Fischer Elíz palota.)

4676

APRO HIRDETESEK.

Koffmann Sándor

Arad, (színház-épület.) Női- és leányfelöltők és télikabátok a legújabb kivitelben érkeztek! Versenyen kívüli árak! 4268

Fajűrészelést

pontos és gyors munkával, félórától kezdve, olcsón elvállal Kohonycz József motoros fajűrészelési vállalata Bercsényi Miklós-utca 8. Ugyanott aprított tűzifa kapható. 4557

Használt kerékpárt

és gramofont megvételre keresek. Wéber, bizományi iroda Világos. 4572

Különbejárati

butorozott szobát keresek a főtér közelében. Cim a kiadóhivatalban. 4575

Eladó

teljesen jókarban levő 2 szoba- és konyhaberendezés és befűtők azonnal, elköltözés miatt. Aulich Lajos-utca 2. I. em. 9. 4790

Észerszám

és nyereg, használt, de jókarban levő, megvételre kerestetik. Cim kiadóban. 4628

Italméréssel

egybekötött vegyeskereskedésem részére egy második segédet keresek azonnali belépésre, havi 20 korona fizetéssel és teljes ellátással. Bizonyítványokkal ellátott ajánlatok Fischer Antal. Apáti, u. p. Simonyifalva, Aradmegye intézen dők. 4810

Különbejárati

utcai, világos butorozott szoba és előszoba villanyvilágítással kiadó. Bővebbet: Simonyi-utca 6. szám. 4813

5 darab

jókarban levő csólnak eladó. Bővebbet: Herold Antal volt révbérlőnél, Zsigmondháza 4812

Mérlegképes segédkönyvelő

nőtlen, magyar, német és esetleg román nyelvet is érő, egy vidéki gőzhengermalom részére azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyítvány másolatokkal az „Oraviczi Hengergőzmalom r. t. címére küldendők. 4811

Német bonne

kerestetik egy öt éves leányka mellé. Cim a kiadóban. 4804

Különbejárati

szép utcai szoba Erzsébet királyné körút 9. szám alatt kiadó. — Bővebbet Neumann M. 4799

Egy 5 szobás lakás

és ugyanott egy külön bejárati pincehelyiség, amely műhelynek vagy raktárnak igen alkalmas, azonnal kiadó. Hasszinger-utca 5. szám. 4804

Intelligens

tanítónő izraelita uri családnál teljes ellátást keres. Azonnali megkeresés ármegjelöléssel e címre küldendő: Schäfer, Békés. 4800

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb árakon. Üzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 4071

Keresünk

irodai gyakorlattal bíró kisasszonyt vagy fiatalembert, aki a levéltár (dossier) kezelést érti. Ajánlatokat „Kezdő” címen a kiadóhivatal fogad el.

Tanulólanysok nyomdánkban telvétetnek.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata
Arad, Weitzer János-u. 13

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

MALEK D.

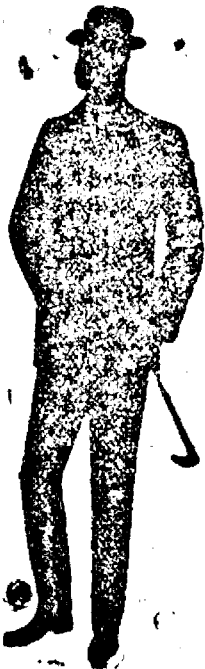
ANGOL URI-SZABÓ ÉS KATONAI
EGYENRUHÁZATI MŰTERME

ANDRÁSSY-TÉR 5. SZÁM.

■ ■ LLOYD-PALOTA. ■ ■

Legizlésesebb
ruhák remek
szabással ju-
tányos árban
készítettnek.

Állandó nagy
raktár első-
rendű minő-
ségű bel- és
külföldi szöve-
tekben. 3291

Vidéki meghi-
vásra bármi-
kor készség-
gel szemé'ye-
sen megyek.

Őszi és téli
angol divat-
szövet ujdön-
ságok óriási
választékban
megérkeztek.

Előnyös fizetési feltételek.

Dijmentes vasalás!

Akar Ön Pénzt

megtakarítani?

Akar Ön jó árut is olcsón venni?

úgy keressze fel

KORÁNYI

cipő-, kalap- és uri divatáruházát,

mert szép és jó árut csak ott vehet a leg-
olcsóbban. — Saját érdekében győződjek meg!
ésvigyázzon a cégre!

Korányi Jenő Szabadság-tér 3.
(a volt Winternitz-féle helyiség.)

● Leszállított árak: ●

Erős munkás cipő, kő-
munka frt. 2.60 feljebb.
Férfi Box Bergsteiger frt.
3.75 feljebb.
Amerikai cipő box vagy
chewro frt. 6.50 feljebb.

Női fűzős cipő frt. 2.70 fel-
jebb.
Box fűzős frt. 3.50 feljebb.
Fia-, gyermek- és leány-
cipők már 80 krajczáról
és feljebb.

Báli cipőkben óriási választék!

Férfi-, női-, gyermek-, leány- és flu cipők minden
kivitelben és minden árban kaphatók! oooo

Legújabb divatu kalapok, nyakkendők és fehérneműekben

Állandóan nagy raktár.